

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 17: Filozofie, politologie a ostatní humanitní a společenskovední obory

Umělá inteligence ve vztahu k právu v současné době

Valerie Žídková

Jihomoravský kraj

Rosice 2022

STŘEDOŠKOLSKÁ ODBORNÁ ČINNOST

Obor č. 17: Filozofie, politologie a ostatní humanitní a společenskovední obory

Umělá inteligence ve vztahu k právu v současné době

**Artificial Intelligence in Relation to Law
These Days**

Autor: Valerie Žídková

Škola: Gymnázium T. G. Masaryka Zastávka, příspěvková organizace, U Školy 39, 664 84 Zastávka

Kraj: Jihomoravský kraj

Konzultant: Mgr. Lenka Mášová

Rosice 2022

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou práci SOČ vypracoval/a samostatně a použil/a jsem pouze prameny a literaturu uvedené v seznamu bibliografických záznamů.

Prohlašuji, že tištěná verze a elektronická verze soutěžní práce SOČ jsou shodné.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších předpisů.

V Rosicích dne 31. 1. 2022 .....

Valerie Žídková

Poděkování

Ráda bych poděkovala paní učitelce Mgr. Lence Mášové za příležitost a nabídku zpracovávat SOČ, dále také za cenné rady, věcné připomínky a vstřícnost během psaní mé práce. Rovněž bych chtěla poděkovat panu učiteli Mgr. Martinu Dojivovi za ochotu a zájem o tuto problematiku a za tvůrčí připomínky. Nakonec bych také ráda poděkovala Jakubu Novákovi, studentovi Právnické fakulty Masarykovy univerzity, za poskytnutí užitečných a zajímavých informací v oblasti práva umělé inteligence.

Srdečně vám děkuji.

Anotace

Ve své práci SOČ jsem se zabývala roboticko-právní tematikou v současném mezinárodním dění. Zejména způsoby, jakými je tato právní problematika dosavadně legislativně upravena na poli Evropské unie. Předně se snažím poukázat na momentálně řešené problematické úseky, jakými je právní odpovědnost umělé inteligence, zda ji vůbec můžeme považovat za subjekt práva a s tím i spojenou ochranu lidských práv. V praktické části práce, kde se hlavně zabývám odpovědností umělé inteligence, jsem se pokusila aplikovat současné české právní předpisy týkající se odpovědnosti za způsobení škody umělou inteligencí na dvou vytvořených modelových situacích.

Klíčová slova

Robotické právo; umělá inteligence; právní odpovědnost; legislativa; lidská práva.

Annotation

This thesis deals with robotics and legal issues in current international events. Especially the ways in which this legal issue is currently regulated in the field of the European Union. First, I try to point out the currently problematic areas such as the legal responsibility of artificial intelligence whether we can consider it as a subject of law at all and the associated protection of human rights. In the second part of the thesis where I deal with the responsibility of artificial intelligence, I tried to apply the contemporary Czech legislation on liability for damage caused by artificial intelligence towards two created model situations.

Keywords

Robotic Law; Artificial Intelligence; Legal Liability; Legislation; Human Rights.

Obsah

1. ÚVOD.....	7
TEORETICKÁ ČÁST.....	8
2. UMĚLÁ INTELIGENCE.....	8
2.1 Vymezení a typy umělé inteligence.....	8
2.2 Vztah robotiky k umělé inteligenci.....	8
2.2.1 Zákony robotiky.....	9
2.3 Jak se umělá inteligence učí být inteligentní?	10
3. PRÁVO A PRÁVNÍ POJMY.....	11
3.1 Vymezení práva a jeho teorie.....	11
3.2 Subjekty práva	11
3.2.1 Elektronická osoba jako subjekt práva.....	12
3.3 Právní odvětví.....	13
3.4 Lidská práva.....	14
4. LEGISLATIVA TÝKAJÍCÍ SE UI.....	15
4.1 Evropská legislativa	15
4.1.1 Doporučení Evropského parlamentu k pravidlům robotiky.....	16
4.1.2 Deklarace EU o spolupráci v oblasti umělé inteligence	17
4.1.3 Cost of non-europe in robotics and artificial intelligence (CoNE in AI).....	17
4.1.4 Bílá kniha o umělé inteligenci	18
4.1.5 Akt o umělé inteligenci	18
4.2 Česká legislativa.....	19
4.2.1 Cíle Národní strategie v rámci právních a společenských aspektů UI.....	19
5. OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ OSOBY.....	20
5.1 Definice osobních údajů	20
5.2 GDPR jako pramen ochrany osobních údajů	20
6. ODPOVĚDNOST UI.....	22
6.1 Publikace Evropské unie	23
6.2 Můžeme ovlivnit chování UI?	23
PRAKTICKÁ ČÁST	25
7. METODOLOGIE	25
7.1 Tvorba modelových situací	26
7.2 Řešení případů	26
7.2.1 Autonomní vozidlo	27
7.2.2 Autonomní dron	31

ZÁVĚR	34
SEZNAM ZKRATEK	36
BIBLIOGRAFICKÉ ZÁZNAMY	37
PŘÍLOHA 1: ZNĚNÍ E-MAILU	1

1. ÚVOD

Není pochyb o tom, že se v moderním světě setkáváme na každém kroku s umělou inteligencí, která nás dennodenně doprovází naším životem. Společně s úzce související robotikou jsou oborem současnosti a ve velkém rozsahu velmi blízké budoucnosti. Čím dál více se začleňují do lidské společnosti a s tím samozřejmě začínají souviset i otázky právní odpovědnosti a práv robotů ve vztahu k právům lidským a jejich ochraně. Robotické právo se také dá řadit mezi mladou právní disciplínu, jelikož se jedná o trend teprve 21. století, a je to tedy určitě obor, který se bude rozvíjet i nadále a bude potřebovat důkladnější právní úpravy v oblasti IT práva.

K výběru tohoto tématu mě vedl zájem o tuto právní problematiku. Společně s tím jeho aktuálnost a také uvědomění si toho, jak moc služeb umělé inteligence nyní využíváme, budeme užívat a za jak dlouho budeme schopni vyvinout natolik schopnou a silnou umělou inteligenci, aby mohla samostatně jednat a být si také vědoma následků svých činů. Pokud tedy budeme dopředu jednat, můžeme tak zabránit případnému nebezpečí neovladatelné autonomie inteligentních strojů.

V rámci této práce se zabývám danou problematikou robotického práva, a to především současnou legislativní úpravou a také ochranou lidských práv před roboty. Rozeberu pozadí umělé inteligence, následně obecné právní pojmy, legislativu a problematiku právní odpovědnosti spojené s ochranou lidských práv v podobě ochrany osobních údajů.

Cílem této práce je shrnutí a v závěru vyhodnocení zjištěných právních poznatků. Zároveň s tím jako praktická část práce analýza dvou právních případů a poskytnutí možného řešení v oblasti práva umělé inteligence dle současného českého práva. Český právní řád totiž vychází z typu právní kultury, a to z kontinentálního, který platí pro Evropu a kde je jeho formálním pramenem práva zákon. Zvolila jsem si právě tento typ právní kultury, jelikož je nám jako Evropanům nejbližší, a hlavně právě od EU¹ se bude vyvíjet i kostra, popřípadě komplexní právní dílo zabývající se UI.² Po ukončení praktické části práce ověřím hypotézu, zda se dá české právo na umělou inteligenci aplikovat.

Práce poskytuje souhrn řešené problematiky UI v oblasti práva. Může sloužit jako základ pro další práce, které se budou ubírat tímto směrem, jelikož mně osobně přijde neskutečně zajímavý a pokrokový. Zejména procesem legislativním a návrhy zákonů Evropskou unií nebo analýzou konkrétních případů, soudních řízení či posuzováním stupně autonomie robota podle uvědomování si jeho následků chování a činů.

---

¹ Zkratka pro slovo „*Evropská unie*”.

² Zkratka pro slovo „*Umělá inteligence*”.

TEORETICKÁ ČÁST

2. UMĚLÁ INTELIGENCE

Celá tato kapitola pojednává o UI v obecném pojetí. Zde se budu snažit umělou inteligenci jako pojem vysvětlit, interpretovat na jakém principu se učí a také zmínit její vztah k robotice.

2.1 Vymezení a typy umělé inteligence

Umělou inteligenci samu o sobě můžeme formulovat jako obor v rámci informačních technologií zabývající se řešením komplexních úloh v oblasti robotiky nebo zpracování vysokých objemů dat. [1] V užším slova smyslu ji můžeme chápat jako schopnost těchto uměle vytvořených strojů napodobovat lidské schopnosti. [2] Jde o tzv. kognitivní funkce, které jsou významnou oblastí v rámci lidské psychiky. Díky nim je člověk schopen vnímat okolní svět, různými způsoby se nějak zachovat a reagovat na určité podněty. Mezi tyto funkce zahrnujeme učení se, uvažování, řešení různých úkolů nebo plánování. [3] A právě umělá inteligence nám má sloužit jako vylepšení, vyšší inteligence, pro řešení těchto problémů. Pomáhá nám tedy automatizovat, zrychlovat a zpřesňovat tyto kognitivní lidské schopnosti. V poslední řadě můžeme za umělou inteligenci označit samotné stroje a technologie, které disponují inteligentními vlastnostmi. [4]

Dle typu ji dělíme na umělou inteligenci softwarovou nebo zabudovanou. Softwarovou UI představuje v podstatě aplikační software, jakými je například virtuální asistent nebo systémy pro rozpoznávání obličeje. [5] Virtuální asistent usnadňuje uživateli nějaké aplikace komunikaci. Specifickým příkladem může být chatbot, kterého najdeme běžně na různých komunikačních platformách sociálních sítí, jakými je Facebook nebo WhatsApp. [6] Funkce rozpoznávání obličeje se jeví jako počítačový program sloužící pro identifikaci osob zejména pro bezpečnostní složky. Obecně tyto systémy nazýváme biometrické. Ty se ovšem mohou jednoduše stát zneužitelnými, a proto je potřeba velmi pečlivě získaná data osob chránit. UI se tuto funkci učí na základě strojového učení. [7]

Druhým typem je již zmíněná umělá inteligence zabudovaná. Pod tímto pojmem si lze představit „ztělesněnou“ UI, přičemž se jedná o roboty nebo drony. Což je dle mého názoru naše častější představa umělé inteligence, obzvláště na základě takových slavných science-fiction filmů, jakými jsou například *Star Wars*, *Terminátor* či *Matrix*. [8]

2.2 Vztah robotiky k umělé inteligenci

Definičně jsme UI vymezili také jako informačně-technologický obor zabývající se robotikou. Samotná robotika je věda o robotech, tudíž vědní disciplína, jež zkoumá výrobu těchto inteligentních strojů a jejich aplikaci. [9] Není žádným překvapením, že slovo „robot“ bylo poprvé do našich slovníků zapsáno díky Karlu Čapkovi a jeho dílu *R.U.R.* [10] Avšak dalším

zlomovým okamžikem ve vývoji uchopení tohoto pojmu byl Isaac Asimov, americký spisovatel, jenž se proslavil svými díly žánru science-fiction. Slovo „robot“ dokonce přejal od samotného Karla Čapka po přečtení jeho dramatu. [11]

Isaac Asimov významně přispěl svými díly do povědomí čtenářů o problematice robotů. Nutno však podotknout, že v nich také definoval, jak by se obecně roboti podle něj měli chovat. Tuto definici označujeme jako Tři zákony robotiky. [12]

2.2.1 Zákony robotiky

Tyto zákony I. Asimov poprvé představil ve své vědecko-fantastické povídce *Hra na honěnou*, která byla vydána v březnu roku 1942. [13] Zákony zní takto:

1. „Robot nesmí ublížit člověku nebo svou nečinností dopustit, aby člověku bylo ublíženo.
2. Robot musí uposlechnout příkazů člověka, kromě případů, kdy jsou tyto příkazy v rozporu s prvním zákonem.
3. Robot musí chránit sám sebe před zničením, kromě případů, kdy je tato ochrana v rozporu s prvním nebo druhým zákonem.” [14]

Ze znění těchto pravidel chování pro roboty je zřejmé, že by roboti měli být stále pod dohledem a kontrolou člověka, tudíž ne zcela autonomní. To samé platí i pro umělou inteligenci, kterou chápeme jako nadřazený pojem vůči robotovi (do robota samotného je pak UI „vložená“). Otázkou však je, kdy budou lidé schopni vytvořit natolik silnou umělou inteligenci, aby mohla být na lidech zcela nezávislá.

První zákon demonstruje skutečnost, že robot musí vždy člověka chránit. Úskalím tohoto zákona může být nynější trend takových autonomních vozidel. Příkladem může být dopravní nehoda. Ať už jde o úhony na zdraví řidiče či právě přecházejícího chodce. Tato událost nás už automaticky posouvá k otázce právní odpovědnosti této skutečnosti.

Druhý zákon poukazuje, když budeme uvažovat konkrétní příklad, v podstatě na případ, že by roboti neměli být zneužití po příkazu člověka ve válečném konfliktu k zabíjení či zneškodnění nepřátel. V současnosti mohou být takovým problémem autonomní zbraňové systémy, které se dokážou nezávisle rozhodovat a operovat bez lidského zásahu. [15]

Ze třetího zákona vyplývá, že se robot nesmí dopustit sebeztráty či se nechat poškodit tak, aby při tom poranil nebo usmrtil člověka. Zároveň se tohoto nesmí dopustit ani za účelem například již zmíněného zneškodnění nepřátel při válce.

Nyní se však nabízí otázka, zda jsou tyto robotické zákony relevantní a aplikovatelné na současnou a budoucí dobu. Musíme uvažovat ten fakt, že Isaac Asimov původně tyto zákony vytvořil v rámci své spisovatelské činnosti v průběhu 40. – 50. let minulého století. [16] Vymyslel je na základě svých představ o robotech, přičemž se jedná o fikci a v jeho době o vzdálenou budoucnost. Od této doby již uplynul nějaký čas, během kterého se technologie

progresivně vyvíjela až do dnešních dnů. A to jak po stránce mechanické, čímž je zde myšlena fyzická podoba strojů, tak po stránce inteligenční, tedy do jaké míry UI dosahuje autonomie a adaptability. [17] Na základě těchto obecných faktů si myslím, že se s pokrokovou technologií jedná spíše o nereálnou představu. Měli bychom totiž brát na vědomí, že roboti jsou pouze stroje, dílo sestavené člověkem, což znamená, že kdykoliv může dojít k chybě s nežádoucími důsledky. Roboty sice můžeme naprogramovat tak, aby vykonávali námi zadanou určitou činnost například ve zdravotnictví při operaci. Může se ale stát, že se operace nevydaří a dojde v důsledku činnosti či naopak nečinnosti robota k usmrcení pacienta. Nejenže se tato situace dostává do rozporu s prvním zákonem, ale i nám předkládá opět otázku právní odpovědnosti za vykonaný čin. Souhrnně se dá říct, že Asimov chtěl spíše svými romány čtenářům předat myšlenku toho, že ať je robotický stroj sebevíc dokonalý, nikdy nebude dokonalý natolik, aby mu lidská společnost plně důvěřovala a nechala ho tak plně autonomním. [18]

2.3 Jak se umělá inteligence učí být inteligentní?

V této podkapitole se pokusím krátce vysvětlit principy fungování umělé inteligence.

Jak již bylo zmíněno, umělá inteligence se učí metodou strojového učení. Jde o obor pracující s ohromným množstvím dat, která zpracovává a vyhodnocuje. [19] Na základě jejich vyhodnocení je pak utvořen algoritmus v podobě modelu, díky němuž dokáže umělá inteligence řešit podobné problémy a postupovat analogicky. [19] Principem je analýza a shromažďování dat, přičemž platí, že čím více dat umělá inteligence shromáždí, tím efektivnější učení je. [20] Získaná data se následně zpracují různými způsoby. Umělá inteligence data klasifikuje, seskupuje do skupin s podobnými vlastnostmi a utváří si mezi nimi souvislosti. [20] Učí se tréninkem, při kterém rozpoznává jednotlivé objekty datové sady. Předměty jsou jí sice předem nadefinovány, ale učí se je rozpoznávat také na základě jejich prezentace. [21] Uvažujme jednoduchou situaci, kdy chceme umělou inteligenci naučit soubor slov například z ovoce, jakožto datové sady. Dílčí druh ovoce je jí nadefinován názvem, barvou, tvarem, odrudou a všemi ostatními vlastnostmi a poté ukázán na obrázku. Tak se postupně učí rozeznávat všechny objekty.

Umělá inteligence používá jako nástroj kromě strojového učení také jeho specializovanou část, a to hluboké učení. Funguje na podobném, ale přesto odlišném principu zpracování a analyzování dat. Při strojovém učení jsou data již předem předzpracována zejména lidskou činností tak, aby byla následně nějak strukturována. [22] Pro metodu hlubokého učení to však není potřeba. Algoritmy jsou totiž schopny přijímat a zpracovávat data nestrukturovaná, tedy si velkou část procesu zautomatizovat, aniž by bylo potřeba člověka. [22] Můžeme se tak vrátit zpět k příkladu s jednotlivými druhy ovoce. Kdybychom umělou inteligenci chtěli tyto druhy naučit rozpoznat, předložíme jí například sadu obrázků ovoce. V tomto případě nepotřebuje předem definovanou datovou sadu, jak se které ovoce jmenuje a jaké má vlastnosti, ale na základě odlišností jednotlivých druhů dokáže tuto datovou sadu určit a odlišovat.

Celý proces hlubokého učení si můžeme představit jako neuronové sítě v našem mozku. V případě umělé inteligence jde však o umělou neuronovou síť, která má tři nebo více vrstev. Podobá se lidskému mozku, který zpracovává nějaké algoritmy. [23] Z biologického hlediska funguje na principu neuronů, jež přijímají a vysílají signály, přičemž dochází k nervovým vzruchům a synapsi (spojení nervových buněk). Neurony představují jak základní jednotku nervstva, tak zpracovatele přenášených informací. [24]

3. PRÁVO A PRÁVNÍ POJMY

Ústředním tématem této práce je zohlednění dosavadní legislativy upravující práva umělé inteligence. Proto v úvodu této kapitoly vymezím právní definice, se kterými budu v další části práce pracovat a následně tak posuzovat právní aspekty spojené s umělou inteligencí.

3.1 Vymezení práva a jeho teorie

Základní otázkou je, co to vůbec právo je a jak ho definujeme. Právo chápeme jako soubor pravidel, která mají určitou formu a jsou vydána a vynutitelná státní mocí. [25] V tomto případě jde konkrétně o právní normy. Právní normy jsou pak dílčími částmi právního předpisu, jakým je třeba zákon nebo zákoník, který dané normy upravuje. [26] Běžně se však setkáváme i s normami mravními a náboženskými, které řadíme mezi mimoprávní systémy, jelikož jsou státní mocí nevynutitelné. [26] Přesto však významně ovlivňují společnost a jsou její nezbytnou součástí.

Disponujeme dvěma základními teoriemi na vznik práva. První z nich je *jusnaturalismus*, tedy teorie přirozenoprávní. Tvrdí, že právo vzniklo nezávisle na lidské vůli a je pro všechny univerzální a neměnné. Naproti tomu je *juspozitivismus*, který říká, že právo vzniká jako vědomý akt lidí a je tvořeno daným státem. [26] Hlavními dvěma vyjádřeními přirozených práv člověka jsou u nás v České republice *Listina základních práv a svobod*³ a v rámci členství ČR v OSN i *Všeobecná deklarace lidských práv*.

Pokud bychom tedy vytvářeli právo pro roboty (což mi přijde málo pravděpodobné), vycházelo by spíše z jusnaturalismu nebo juspozitivismu? Mám za to, že takovéto právo by robotům stanovili vyloženě lidé tak, aby ochránili zejména práva svá. Tak, aby si stroje, které jsou dílem člověka, nemohly nárokovat, na co mají přirozeně právo a jaké povinnosti musí lidé vůči jim plnit. Právo by jim nenáleželo tzv. od přírody, ale bylo by stanoveno lidmi.

3.2 Subjekty práva

Subjekty práva rozumíme dle českého práva osoby fyzické a právnické, které mají práva a povinnosti. Za fyzické osoby jsou považováni všichni lidé bez ohledu na jejich pohlaví, rasu, státní občanství a barvu pleti. Již od narození fyzická osoba nabývá právní způsobilosti – právní

---

³ Ústavní zákon č. 2/1993 Sb. ve znění ústavního zákona č. 162/1998 Sb.

osobnost, která zároveň smrtí osoby zaniká. [27] Druhou způsobilostí, kterou fyzická osoba nabývá, je právní jednání, a to v momentě, kdy dosáhne zletilosti, tedy v České republice ve věku 18 let. Druhým pojmem je osoba právnická. Jde o uměle vytvořený subjekt, např. firmu, který se vyznačuje názvem, sídlem a identifikačním číslem, přičemž vzniká dnem zápisu do veřejného rejstříku. [28]

Fyzické i právnické osoby se mohou stát účastníky, tzv. subjekty, právního vztahu. Definujeme jej jako jakýkoliv společenský vztah upravený pomocí právních norem. Obsahem právního vztahu jsou pak určitá práva a povinnosti, kterých účastníci tohoto vztahu nabývají, nebo se jich naopak zbavují. Cílem právního vztahu je věc, činnost či jiná služba. Po vysvětlení těchto právních pojmů, které se osob týkají, se tedy můžeme zamyslet nad tím, zda bychom měli umělé inteligenci přisuzovat právní osobnost či nikoliv.

3.2.1 Elektronická osoba jako subjekt práva

Tento koncept navrhl Evropský parlament v rámci jeho *Doporučení k pravidlům robotiky*,⁴ který byl však upraven na dlouhodobější horizont pouze pro autonomní roboty. Nyní se zamyslím nad tímto problémem.

V současné době se setkáváme s umělou inteligencí předně v podobě systémů, různých počítačových programů či videoher, ale také i s jejím „ztělesněním“ jakým jsou roboti (např. drony, robotické stroje aj.). Za sestrojením těchto robotických strojů zatím stojí člověk. Samotná umělá inteligence je vlastně sadou algoritmů, které se učí na základě metod zmíněných v předešlé kapitole. Tyto algoritmy někdo, kým je člověk, vytváří. Většinou jsou to programátoři a softwaroví vývojáři, z čehož plyne, že se vždy jedná o fyzickou osobu, která je schopná a způsobilá právům a povinnostem (nyní neuvažují osoby, které jsou ještě nesvéprávné nebo mají svoji svéprávnost omezenou). To znamená, že umělá inteligence je vlastně věcí, nikoliv osobou, a to podle § 489 zákona č. 89/2012 Sb.⁵ Podle českého právního rámce tudíž není umožněno připsat umělé inteligenci práva a povinnosti, není právním subjektem, jak je ve srovnání v předchozí podkapitole definován pojem fyzické i právnické osoby.

Co by se ale stalo, kdybychom práva umělé inteligenci či konkrétně robotům přiznali a vytvořili tak „třetí právní subjekt“ vedle osob fyzických a právnických? Pokud bychom umělé inteligenci připsali status v podobě fyzické osoby, jednali bychom s ní jako s rovnocennou nám lidem. [29] Což může být pro lidi poněkud kontroverzní, protože bychom si tak museli „připsat“ další povinnosti vůči elektronické osobě. Nehledě na to, že by tímto způsobem vlastně vznikl nový „rod“ podobný nám lidem, avšak odlišný, s čímž se doposud lidstvo nepotkalo, jelikož je považováno za nejinteligentnější formu života na Zemi. Samo ale na druhou stranu vytváří umělou inteligenci, která v určitém okamžiku převezme tuto roli lidstva. S touto myšlenkou by mohly také přijít nové koncepty například ve formě základních

---

⁴ O němž je pojednáváno v podkapitole 4.1.1.

⁵ „Věc v právním smyslu (dále jen „věc“) je vše, co je rozdílné od osoby a slouží potřebě lidí.“

robotických práv a svobod. [29] Tento scénář je však otázkou času v dlouhodobém horizontu, jestli vůbec. Problém by mohl také nastat ve chvíli, kdyby se umělá inteligence snažila zbavit odpovědnosti za své jednání (pokud by byla považována za autonomní) a skrýt se tak za jiné fyzické osoby, lidi. [30]

Pozoruhodným případem je například robotka Sophia, která jako první robot vůbec obdržela titul občana v Saúdské Arábii, čímž ji byla v podstatě přidělena lidská práva. [31] Bohužel je poněkud sporné mluvit zrovna o lidských právech, a hlavně jejich dodržování právě v Saúdské Arábii, jelikož se jedná momentálně vůbec o jeden z nejhorších režimů na světě, co se porušování lidských práv týče. [32]

3.3 Právní odvětví

V českém právním řádu rozlišujeme právo soukromé a veřejné, a to tak že „*soukromé právo zahrnuje práva a povinnosti vznikající ze vzájemného styku osob sobě rovných a z jejich vůle. Rozdílně od veřejného práva, které se týká organizace státu a uplatňování veřejné moci, vzniká soukromé právo v privátní sféře, „zezdola“. Jeho hlavním zdrojem není zákon, ale svobodná vůle odrážející se zejména ve smlouvě.*” [33] Do sektoru soukromého práva řadíme právo občanské, autorské, rodinné, pracovní, obchodní a mezinárodní právo soukromé. Naproti tomu do práva veřejného řadíme odvětví správního, trestního, finančního, mezinárodního veřejného a ústavního práva. [34]

Z hlediska právních odvětví k posouzení vykonané činnosti umělé inteligence samotné jsou momentálně odvětvími právo autorské, právo trestní a také s tím spojená ochrana osobních údajů lidí. Té se věnuje samostatná kapitola v této práci.

Autorským právem rozumíme odvětví práva zabývající se právními vztahy mezi uživateli a autory děl. [35] Chápeme je jako speciální projev tzv. duševního vlastnictví. Jde o nakládání s díly a výsledky tvůrčí lidské činnosti, které jsou nehmotným majetkem. [36] Příkladem mohou být něčích originální myšlenky nebo vědecká práce a jiné tvůrčí činnosti. Hlavním účelem tohoto zákona je proto právní ochrana samotného autora. Podle českého autorského zákona je autorem díla vždy fyzická osoba.⁶ V této souvislosti je tedy nutno upozornit na to, že umělá inteligence dle současného českého práva tohoto práva nabývat nemůže. Kromě toho ani sama umělá inteligence nenabývá právní osobnosti, která by jí umožnila přiznat práva obecně.

Výjimka však potvrzuje pravidlo, a takovým příkladem je například Čína, kdy čínský soud v Šen-čenu nedávno rozhodl v soudním řízení o tom, že článek napsaný umělou inteligencí je chráněn autorským právem. [37] Znamená tento rozsudek něco pro zbytek světa? V určitém

---

⁶ Zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon): Část první, § 5, odstavec č.1. Česká republika, 2000. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-121/#cast1>

slova smyslu byla tak umělé inteligenci připsána autorská práva. Na druhou stranu šlo však v podstatě o postup, kdy soud považoval za autora díla osobu, která provedla opatření pro vytvoření díla, kterými byli její tvůrci. [38] Tudíž zatím ani Čína neuznala umělou inteligenci za právní subjekt.

Otázkou však zůstává, zda může umělá inteligence legálně nakládat s díly, která jsou chráněna autorským právem. Myslím si, že základem zodpovězení této otázky by bylo, zda by umělá inteligence s dílem měla nakládat autonomně či by nějaká osoba nakládala s dílem prostřednictvím UI a za jakým účelem (např. obchodní prospěch). Pokud by však šlo o komerční užití (respektive zneužití), s tím by také přišla represe za případný delikt za porušení autorského zákona, a to dle § 270 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Umělá inteligence by však nemohla být potrestána, jedině fyzická osoba, která by za to byla odpovědná. Tuto problematiku již přenechám na samostatnou kapitolu o odpovědnosti spojené s UI.

Jedno z právních odvětví, které vystupuje hlavně jako ochrana společnosti je trestní právo. Trestní právo obecně dělíme na trestní právo hmotné a procesní. Hmotné trestní právo vychází z trestního zákoníku, ve kterém jsou vymezeny obecné pojmy a také samotné trestné činy s jejich sankcemi.⁷ Procesní trestní právo již upravuje probíhající trestní řízení před trestními orgány (soud, státní zastupitelství a policie). Důležité je však zmínit, jaké funkce vlastně trestní právo plní.

První z nich je ochrana společnosti před trestnými činy spáchanými fyzickými osobami. Regulativní funkce spočívá ve stanovení podmínek trestní odpovědnosti, tedy ve vytvoření příslušných regulí (právních předpisů). Další funkcí je prevence, tedy preventivní působení stanovených právních předpisů na potencionální pachatele trestných činů. V poslední řadě má funkci represivní, což je potrestání pachatele, přičemž se opírá o donucovací formy. [39]

Podle českého právníka Jiřího Pospíšila, který současně vykonává funkci europoslance, by mohlo mít významný vliv zavedení umělé inteligence právě v oblasti trestního práva. [40] Zmínil například technologie rozpoznávání obličejů, řeči, algoritmy detekce výstřelu, monitorování sociálních médií apod. Řekl, že se musí tento nápad ale pečlivě zvážit, aby při použití technologie UI nedošlo k porušení základních lidských práv. Zároveň zmínil, že musí být takový systém spolehlivý a pod lidským dohledem.

3.4 Lidská práva

Lidská práva jsou elementárním základem, na kterém stojí vůbec život člověka a člověka jako občana. Dle teorie na vznik práva se řadí do té přirozenoprávní. Považujeme je totiž za neměnné, stálé a hlavně univerzální. Pro skoro celý svět, jakožto státy, které jsou členy OSN,

---

⁷ Zákon č. 40/2009 Sb. Česká republika, 2009. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40#cast1>.

je nejvýznamnějším pramenem lidských práv *Všeobecná deklarace lidských práv*. Jejím cílem je ochrana základních lidských práv všem lidem bez rozdílu.

S jejich dodržováním může nastat problém právě v oblasti umělé inteligence, pokud je například využívána v různých veřejných sektorech (spravované státem). Jako jeden z problémů vidím možnou diskriminaci lidí podle rozlišování rasy a pohlaví. Příkladem může být situace, kdybychom se chtěli nechat zaměstnat jako zaměstnanec a o posouzení naší pracovní žádosti by umělá inteligence rozhodovala jako personalista. Otázkou je, zda by umělé inteligenci byly diskriminační předsudky záměrně předány člověkem, nebo by se rozhodovala v této věci autonomně. Samozřejmě by tento postup byl v rozporu s článkem 2, Všeobecné deklarace lidských práv. [41]

Dalším takovým případem může být použití umělé inteligence jako nástroje na vyhledávání lidí (např. nepřátel státu) na základě jejich politického smýšlení (předpokládám, že by takováto situace mohla nastat v nedemokratických režimech). V tomto případě by docházelo k potlačování osobních svobod a rozporu opět s článkem 2, Všeobecné deklarace lidských práv. Jedním z důkazů je například Čína, která systémy UI využívá hlavně za tímto účelem. Podrobnější informace k využívání této technologie jsou k nalezení v knize *Umělá inteligence & právo*.⁸ S lidskými právy v současném digitálním světě neodlučitelně souvisí i ochrana osobních údajů a ostatní bezpečnostní problémy, jež budou rozebrány v pozdější kapitole.

4. LEGISLATIVA TÝKAJÍCÍ SE UI

Kapitola legislativy se zabývá zejména pohledem na dosavadní právní dokumenty upravující umělou inteligenci v různých oblastech. Nahlédneme zejména na evropskou a českou legislativu.

4.1 Evropská legislativa

V rámci Evropské Unie bylo období mezi lety 2016–2020 velmi iniciativní v oblasti umělé inteligence. Agentura EU pro základní lidská práva (FRA) si nechala shromáždit informace o politických iniciativách, které proběhly během těchto let na základě svého výzkumu „*Umělá inteligence (AI), velká data a základní práva*“. [42] Tyto iniciativy byly vytvořeny jako příspěvek k tvorbě politiky v oblasti umělé inteligence a také ke stanovení návrhů právních předpisů, pokynů a doporučení k používání umělé inteligence. [42] Nyní si představíme několik základních dokumentů, které ovlivňují momentální evropský právní rámec UI.

---

⁸ Více k tomuto tématu viz: KOLARŇÍKOVÁ, Linda a Filip HORÁK. Čínská klasifikace. *Umělá inteligence & právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 118. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-783-9.

4.1.1 Doporučení Evropského parlamentu k pravidlům robotiky

Tento dokument označujeme za usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 obsahující doporučení Komise o občanskoprávních pravidlech pro robotiku. [43] Tímto doporučením by se mohla Komise zabývat při tvorbě unijních předpisů. Samotné doporučení je poněkud obsáhlé, ale věnuje se především obecnému rozvoji robotiky a UI pro civilní účely, občanskoprávní odpovědnosti za škodu způsobenou robotem a etickým kodexem inženýrů robotiky.

Odstavec zabývající se rozvojem UI zdůrazňuje fakt, že „(...) ve vývoji robotiky a umělé inteligence je zcela zásadní, aby bylo zaručeno, že lidé budou mít nad inteligentními stroji neustálou kontrolu (...)” [44] Toto samozřejmě souvisí s myšlenkou silné umělé inteligence představující mysl, která by si byla vědoma sama sebe a byla schopna nezávisle na lidské vůli jednat. Hlavním problémem zde vidím skutečnost vzhledem k rychlému technologickému pokroku, kdy se umělá inteligence stále rychleji učí a jednoho dne by tak mohla definitivně „přečtyřit“ lidskou mysl, poněvadž již teď je moc algoritmů v počítačích méně předvídatelná a kontrolovatelná. Co teprve v horizontu 10, možná méně let? Jedna z takových zajímavých hypotéz je tzv. vzpoura strojů, kdy se umělá inteligence postaví svému stvořiteli (lidem), převezme od něj vládu a stane se tak převládající formou inteligence na Zemi. [45] Obdobný scénář nám již před více než 100 lety předložil sám český spisovatel Karel Čapek ve svém dramatu *R.U.R.* [46]

Z hlediska občanskoprávní odpovědnosti usnesení zmiňuje autonomii umělé inteligence ve smyslu, že čím více by byl inteligentní stroj autonomní, tím méně by byl pochopitelně pouhým nástrojem subjektů. Za subjekty práva považujeme již zmiňované fyzické a právnické osoby. V tomto případě jde hlavně o výrobce, vývojáře, vlastníky a uživatele robota. Otázkou zůstává, zda pokud robot způsobí škodu, jakou míru právní odpovědnosti nesou jednotlivé subjekty. K tomu by mohlo dle usnesení teoreticky pomoci stanovení nových pravidel. Podle současného právního rámce není možné stanovit, aby robot nesl sám o sobě odpovědnost za jednání, kterým by způsobil škodu, jelikož není definován jako právní subjekt. Proto je zatím jedním z řešení stanovení lidského činitele jako odpovědného, pokud mohl škodlivému jednání robota nějakým způsobem zabránit či mohl jeho chování předvídat. Druhou možností je také stanovení absolutní odpovědnosti výrobce. [47] Tento postoj však může být zavádějící. V této části usnesení je zmíněno, že pokud by se dle směrnice 85/374/EHS⁹ poškozená osoba prokázala, že jí byla způsobena škoda na základě výrobní vady výrobku (robota), absolutní odpovědnost by nesl výrobce. Na druhou stranu může samozřejmě nést odpovědnost za robota i sám uživatel, pokud s ním nesprávně zachází.

V příloze k usnesení se nachází návrh etického kodexu pro inženýry robotiky. Jde o tzv. *soft law*, obecná doporučení, která jsou nezávazná (nemají právně závaznou sílu). Můžou mít však

---

⁹ Směrnice upravující problematiku ochrany zdraví a bezpečnosti spotřebitele.

vliv na budoucí tvorbu právních regulí v oblasti robotického práva. [47] Vyzdvihováno je zvláště dodržování základních lidských práv, bezpečnost lidí a opatrnost při vývoji UI.

4.1.2 Deklarace EU o spolupráci v oblasti umělé inteligence

Deklarace byla podepsána 24 členskými státy Evropské Unie včetně České republiky i Norska, byť není v EU. Ratifikací tohoto dokumentu se podepsané státy dohodly na budoucích úspěších a investicích do umělé inteligence. [48] Sama o sobě obsahuje prohlášení na obecné úrovni, přesto se stala dobrým celoevropským začátkem k řešení právního a etického rámce UI. Kromě toho se také Deklarace zabývá socioekonomickými výzvami a digitalizací veřejného sektoru. [48]

4.1.3 Cost of non-europe in robotics and artificial intelligence (CoNE in AI)

Tento dokument byl vypracován v roce 2019 jako zpráva o odpovědnosti, pojištění a řízení rizik ve vztahu k robotice a UI. [49] Studie nabízí 3 možná řešení regulačního rámce umělé inteligence v EU.

Prvním z nich je ponechání současné úpravy, přičemž tato možnost není preferována. [50] Druhou možností je přizpůsobení současné právní úpravy, tj. rozšíření Směrnice o odpovědnosti za vadné výrobky, jelikož z hlediska obsahu nepokrývá odpovědnost za způsobenou škodu softwarem, robotikou a umělou inteligencí. [51] Třetí možností je pak vytvoření zcela nové regulace, a to buď vytvořením statusu elektronické osoby, nebo vytvořením nového regulačního rámce, který by vycházel ze současného. [51]

Studie upřednostňuje jako nejlepší možné řešení třetí možnost, konkrétně zavedení nového regulačního rámce. Koncept elektronické osoby byl zavrhnut. Jednak z důvodu, že by se mohli výrobci „schovávat“ za umělou inteligenci, která by nesla odpovědnost za újmu, a tak se jí oni sami mohli vyhnout. Jednak proto, že tento koncept není podporován 285 experty na robotiku, UI, právními odborníky i lékárníky. [52] Ti se shodují na tom, že je nutností stanovení celoevropských pravidel pro robotiku a umělou inteligenci. Vytvořili otevřený dopis Evropské komisi jako reakci na již zmiňované usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017, kdy nesouhlasí s odstavcem 59 f) týkající se právního řešení odpovědnosti UI ve znění: *„vytvoření zvláštního právního statutu robota v dlouhodobém výhledu, aby alespoň ti nejsložitější autonomní roboti mohli mít status elektronické osoby odpovědné za náhradu jimi způsobené škody, a možné použití elektronické osoby v případech, kdy roboti činí autonomní rozhodnutí nebo jsou jiným způsobem samostatně v kontaktu se třetími stranami.“* [53]

Nový regulační rámec by tak umožňoval rozdělení robotů a umělé inteligence do skupin, přičemž by každé náležela specifická pravidla, a mohla se tak vynechat Směrnice, která nezahrnuje nemateriální újmu (např. ztráta digitálních dat). [54] Navíc musí být bráno v úvahu, že čím více bude umělá inteligence a robotika s technologickým pokrokem sofistikovanější, tím méně bude možné aplikovat stejná pravidla na jednodušší robotické systémy jako na ty

komplexnější. [49] Z toho plyne, že v budoucnu bude po nějaké době stejně potřeba novelizace vytvořených norem.

4.1.4 Bílá kniha o umělé inteligenci

Na počátku roku 2020 byl Evropské Unii představen další právně nezávazný, ale přesto klíčový dokument, Bílá kniha o umělé inteligenci. [55] Hlavním bodem je vytvoření důvěrné a prvotřídní technologie umělé inteligence hlavně v oblastech rizikové aplikace UI (např. autonomní vozidla a ostatní infrastruktura). Představila základní právní požadavky na řízení umělé inteligence v takovýchto sektorech, jimiž jsou:

- „*Lidský faktor a dohled,*
- *technická spolehlivost a bezpečnost,*
- *ochrana soukromí a správa dat,*
- *transparentnost,*
- *rozmanitost, nediskriminace a spravedlnost,*
- *dobré sociální a enviromentální podmínky,*
- *odpovědnost.*” [56]

Požadavky jsou mířeny na podniky vyrábějící a produkuje systémy s umělou inteligencí, ale také na její koncové uživatele. Neboť je důležité, aby byla umělá inteligence hlídána a opatřena oběma stranami v řetězci zainteresovaných osob, protože jedině tak může být ochráněn zbytek společnosti.

4.1.5 Akt o umělé inteligenci

Nejnovějším právním dokumentem na poli EU se stal *Akt o umělé inteligenci*, který byl vydán Evropskou komisí na konci dubna roku 2021. Jde o návrh, který má stanovit harmonizovaná pravidla pro UI, přičemž jeho hlavním cílem je vytvoření požadavků a povinností, které mají zajistit především důvěryhodnost UI v oblasti jejího rozvoje a využití. [57]

Principem je tak vytvoření právní jistoty hlavně pro spotřebitele či uživatele umělé inteligence. Pokud by byla tato regulace UI realizována, člověk by měl mít záruku toho, že při jejím pořizování například v podobě systémů, budou chráněna jeho základní práva. Návazně na to se tak dokument zabývá rozdělením UI systémů podle rizikovosti a stanovuje jim pravidla k jejich případnému uvedení na trh. Vysoce rizikové systémy, vyskytující se v dokumentu, představují například systémy, které manipulují s lidským chováním. [58]

4.2 Česká legislativa

Pro Českou republiku jsou na poli právní regulace v oblasti UI zásadní dva dosavadní milníky. V roce 2018 si nechal Úřad vlády České republiky vypracovat Analýzu právně-etických aspektů rozvoje umělé inteligence a jejích aplikací v ČR. [59] Zaměřuje se na 3 základní oblasti:

- Technologický rozvoj UI,
- socioekonomické dopady,
- právní a etické aspekty UI. [60]

Z hlediska právně-etického rámce tato analýza poskytuje pohled na definice umělé inteligence, problémy spojené s její odpovědností a ochranou soukromí a zpracování dat. Obsahuje také doporučení, která by mohla Českou republiku v oblasti výzkumu UI posunout na vyšší laťku. Těmi jsou zřízení specializovaného centra, které by se zabývalo posuzováním rozvoje umělé inteligence, regulatorních sandboxů a datových trustů. [61]

Druhým milníkem bylo přijetí Národní strategie umělé inteligence v České republice v roce 2019, kdy si tento dokument stanovuje na základě výchozího stavu krátkodobé (do roku 2021), střednědobé (do roku 2027) a dlouhodobé (do roku 2035) cíle a jejich realizaci. [62] Tyto cíle se týkají různých oblastí spojených s UI včetně financování do vědy a výzkumu, dopadu UI na trh práce a její právní aspekty.

4.2.1 Cíle Národní strategie v rámci právních a společenských aspektů UI

Podle krátkodobých cílů si chce Česká republika nechat vypracovat několik analýz. Mají se týkat českých právních předpisů a realizace evropských principů spojených s odpovědností za újmu ve vztahu k UI, dále právních předpisů na přístup k datům a analýza rizika ochrany osobnosti a osobních údajů. [62] Zajímavým zmíněným střednědobým cílem je zakomponování prvků umělé inteligence do české justice (např. přepis mluveného slova do strojové podoby).

Na začátku října roku 2021 proběhla konference ministrů spravedlnosti Evropy, kde bylo ústředním tématem využívání umělé inteligence v justici v souladu s Úmluvou Rady Evropy o lidských právech. [63] Systémy UI by mohly teoreticky kvalitu soudního řízení zvýšit, ale s tím přichází také otázka, na jakém základě by mohl systém např. vyhodnotit výsledek soudního sporu. Musel by bezpochyby rozhodovat v souladu s lidskými právy, která jsou u nás v českém právním řádu zakotvena v Listině základních práv a svobod. V žádném případě by např. nesměl rozhodnout spor v „diskriminačním duchu“ na úkor strany druhé, to by bylo jednak nemorální, jednak v rozporu s článkem 3 odst. 1, Ústavního zákona č. 2/1993 Sb. Jak však můžeme zaručit, že taková situace nenastane?

ČR chce tyto stanovené cíle naplnit pomocí průběžného monitorování právně-etických pravidel na mezinárodní úrovni, přijmutí včasné právní úpravy k zachování právní jistoty pro občany a také edukací společnosti v oblasti UI. [62]

Je patrné, že budoucí závazná česká legislativa v rámci robotiky a umělé inteligence bude vycházet z legislativy a principů, které budou stanoveny Evropskou unií. Ve srovnání kvantitativním je na poli EU dokumentů týkajících se UI samozřejmě mnohem více. Co se týče kvality, pro nás jako Českou republiku jsou důležité obě současné legislativy. Dosud jsou sice právně nezávazné, tudíž nevynutitelné, ale jsou dobrým základem pro společnost při regulaci UI.

5. OCHRANA OSOBNÍCH ÚDAJŮ OSOB

Není pro nás jako lidi novinkou, že například při nákupu na e-shopech při dokončování objednávky musíme povinně zaškrtnout políčko o souhlasu se zpracováním osobních údajů. Víme však, co se rozumí pod tímto pojmem, jak jsou vlastně zpracovávány a jak to souvisí s umělou inteligencí? Může umělá inteligence naše osobní údaje zneužít? V této kapitole bude právě rozebrána tato problematika ochrany soukromí osob.

5.1 Definice osobních údajů

Evropská unie definuje osobní údaje jako jakékoliv informace, které se vztahují k přímo i nepřímo identifikované nebo identifikovatelné osobě. [64] Informace představují údaje o našem jménu a příjmení, pohlaví, věku, datu narození, číslu identifikační karty (občanský průkaz), osobním stavu, telefonním čísle, e-mailové adrese i lokačním údaji (například zabudovaná GPS v mobilním telefonu, která udává polohu jednotlivce).

Vedle osobních údajů existuje jeho podkategorie, a to citlivé osobní údaje, které svědčí o rasovém či etnickém původu, politickém smýšlení, náboženském vyznání, zdravotním stavu jedince, sexuální orientaci nebo trestních deliktech. Zahrnuty jsou zde i informace o dětech, genetických a biometrických (snímek obličeje, otisk prstu) údajích. [64] Můžeme tak dospět k názoru, že zneužití takovýchto údajů je jednak velice nemorální a nebezpečné, jednak u nás v České republice trestné podle § 180 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku.

5.2 GDPR jako pramen ochrany osobních údajů

GDPR, jinak řečeno Obecné nařízení o ochraně osobních údajů, je nařízení Evropské unie, které EU schválila 27. dubna 2016 a v účinnost vstoupilo dne 25. května 2018. [65] Jeho cílem je chránění práv občanů Evropské unie proti neoprávněnému zacházení s jejich daty a to tak, aby se cítili bezpečně. To se zejména vztahuje na podnikatele a ostatní pracovníky, kteří s daty pracují. GDPR tak logicky stanovuje nové povinnosti zpracovatelům a nová práva

osobám, kterým osobní údaje patří. Společně s tím přichází i případné sankce za porušení tohoto právního nařízení.

Pokud bych se opět vrátila k příkladu v úvodu této kapitoly při nákupu na e-shopu, můžu tak demonstrovat nově vzniklá práva a povinnosti obou stran v souladu s GDPR. Z právního pohledu při nákupu zakládáme právní vztah při elektronickém obchodování mezi námi (zákazníkem) a prodejcem. Osoby účastněné jsou považovány za subjekty vztahu. Mezi těmito osobami vznikají vzájemná práva a povinnosti (mezi běžné počítáme například po dokončení objednávky povinnost zákazníka zaplatit prodejci, povinnost prodejce vydat zákazníkovi po zaplacení daný produkt nebo výrobek, právo zákazníka převzít objednávku, která se stává součástí jeho vlastnictví apod.). Vedle těchto „běžných“ postupů na scénu přichází i působnost GDPR. To umožňuje zákazníkovi vznést námitku na zpracování osobních údajů, právo na opravu, právo na výmaz (musí být uveden důvod výmazu, načež je správce bezodkladně povinen osobní údaje subjektu vymazat) a další práva. [66] Na straně správce vznikají další povinnosti jako je zákonnost zpracování v souladu s GDPR, a hlavně účelovost zpracování, která musí být legitimní. [67] Zejména má správce údajů povinnost informovat a poučit subjekty údajů o jejich právech.

Pokud políčko se souhlasem o zpracování osobních údajů nakonec odškrtneme a objednávku dokončíme, co se děje dál a jak se naše osobní údaje zpracovávají? Jak již bylo zmíněno, správce musí data zpracovávat za nějakým účelem, který musí být bezpodmínečně právně odůvodněn. Účely mohou být různé, může jít o realizaci smluvního vztahu (koupě produktu), sledování spokojenosti a návštěvnosti zákazníků webových stránek nebo sledování pohybu návštěvníka webové stránky. Záleží na druhu poskytovaných služeb prostřednictvím webové stránky. V určitých ohledech se nad účelem zpracování osobních údajů můžeme pozastavit a může nás někdy až vyděsit, čemu všemu udělujeme náš souhlas (ten musí být vždy svobodný a projevem naší svobodné vůle). Jinými slovy, co o nás všechno systém ví a jak s tím naloží. Jistě jsou také dobrou zmínkou tzv. „soubory cookie“, které zná pravděpodobně každý z nás. O co vlastně jde a proč většinou musíme opět kliknout na tlačítko o souhlasu povolení souborů cookies? Je to technologie od společnosti Google, krátký textový soubor, který si ukládá naše zaznamenané akce na dané webové stránce. [68] Záznam je pak využit při personalizaci reklam nebo zabezpečení uživatelů stránky. Pozitivním na této skutečnosti shledávám to, že prohlížeče umožňují správu souborů cookie na straně uživatelů, tedy možnost případně zaznamenané soubory cookie vymazat či je blokovat.

Nyní přichází otázka umělé inteligence a její soulad s GDPR. Pokud by docházelo ke zpracování osobních údajů umělou inteligencí, je nutné brát na vědomí, že by se umělá inteligence mohla dopouštět automatizovaného rozhodování nebo profilování. [69] V případě automatizovaného rozhodování umělá inteligence rozhoduje a řídí systém bez lidského dohledu. Ruku v ruce s tím jde i proces profilování, který nás na základě našich osobních údajů vyhodnocuje za účelem zjištění pracovního výkonu, zdravotní a ekonomické situace

a osobních preferencí, přičemž nás přiřadí do určité „škatulky“ s lidmi podobného profilu. [70] O těchto dvou skutečnostech, které se k UI v rámci GDPR pojí, pojednává článek 22 GDPR.

Součástí právní ochrany údajů spojených s UI mohou být také elektronické komunikace, na které se bude vztahovat speciální rozšíření ePrivacy.¹⁰ To by mělo být v brzké době schváleno a později tak nabýt účinnosti. Nařízení by tak mělo dát za povinnost poskytovatelům elektronických komunikací sdělit uživatelům svůj záměr shromažďovat data uživatelů, a zároveň možnost uživatelům toto vědomě odsouhlasit. [71] Tato pravidla by tak měla být závazná pro známé firmy poskytující tyto služby jako Facebook, Messenger nebo WhatsApp.

6. ODPOVĚDNOST UI

Víceméně finálovým bodem celého zaměření této práce je orientování se na odpovědnost za způsobenou újmu umělou inteligencí. V rámci toho rozeberu, s jakými druhy odpovědnosti obecně disponujeme, jaké postupy řešení odpovědnosti navrhuje Evropská unie ve svých nedávno zveřejněných publikacích a zda můžeme vůbec nějak ovlivnit či zabránit výslednému chování umělé inteligence v takové situaci.

Co to vůbec znamená, že za naše jednání neseme odpovědnost? A můžeme o tom samém uvažovat i v případě umělé inteligence? Jednoduše řečeno, to, co uděláme nebo jak se rozhodneme, má své následky, a za ty jsme (z)odpovědní. Musíme ale rozlišovat pojmy „odpovědnost“ a „právní odpovědnost“. Právní odpovědnost se liší v tom, že musí nastat určitá právní skutečnost, jakou je protiprávní jednání, které vzniká porušením práva a jeho následkem je pak vznik deliktu (přechinu) a odpovědnosti. Když se ohlédneme zpět na právní subjekty (fyzická a právnická osoba), zjistíme, že fyzické osoby nabývají ve věku 18 let svéprávnosti, tedy právního jednání a získají tak i právní odpovědnost. Jak bylo rozebráno v konceptu elektronické osoby, umělá inteligence, která osobou není, je považována za věc a nemůže tak odpovědnosti nabývat.

Nabízí se ale otázka, zda by i přesto měla být umělé inteligenci odpovědnost udělena. Domnívám se, že by to současně nebylo úplně nejlepší řešení. Jednak vidím problém v samotném konceptu elektronické osoby. Možná je tato domněnka poněkud skeptická, ale čím chytřejší a vyspělejší umělá inteligence bude, tím hůř se bude ovládat a může se tak stát zcela nepředvídatelnou. Transparentnost je také jeden z hlavních pilířů, který EU považuje v rámci vývoje UI za velmi důležitý. Namísto toho, aby umělá inteligence sloužila lidem jako nástroj (v rámci dobrých mravů), vyrobila by se zbraň. Proč bychom si tedy vytvářeli potenciální hrozbu? Dalším podpůrným argumentem pro neudělení odpovědnosti UI by mohlo být to, že by nebyla ani nijak schopna nahradit způsobenou škodu.

---

¹⁰ Nařízení Evropského parlamentu a Rady o respektování soukromého života a ochraně osobních údajů v elektronických komunikacích a o zrušení směrnice 2002/58/ES (nařízení o soukromí a elektronických komunikacích).

Společně s pojmem právní odpovědnosti se pojí další prvky:

- Subjekt (osoba, která porušila právní normu a jsou jí přisuzovány následky za protiprávní jednání),
- objekt (prvky, které jsou porušenou právní normou chráněny),
- subjektivní stránka (vztah subjektu ke svému protiprávnímu jednání a jeho následkům),
- objektivní stránka (protiprávní jednání, následek jednání a příčinná souvislost). [72]

Na tomto základě pak rozlišujeme dva druhy právní odpovědnosti. První z nich je subjektivní, která se uplatňuje při zavinění (existuje osoba, která svým jednáním způsobila škodu). Naproti tomu objektivní právní odpovědnost nastává za protiprávního stavu (nezaviněné události), nikoliv jednání. [73] Z těchto definicí vyplývá, že při řešení odpovědnosti umělé inteligence budeme muset odpovědnost posuzovat hlavně z objektivní stránky. Nicméně podle mě mohou nastat i případy, kdy je nutno posuzovat i subjektivní právní odpovědnost, protože může existovat osoba, která umělou inteligenci využije za účelem spáchání nějakého trestného činu (např. kybernetický útok). Poté už jsou splněny předpoklady k řešení odpovědnosti na tomto základě. Pokud se ovšem budeme bavit čistě o odpovědnosti umělé inteligence jako takové, nezbyvá v současnosti nic jiného než ji posoudit z hlediska odpovědnosti objektivní.

6.1 Publikace Evropské unie

Ke konci roku 2019 byla zveřejněna Evropskou komisí publikace *Liability for artificial intelligence and other emerging digital technologies*. [74] Dokument nabízí řešení pro různé situace, kdy došlo ze strany umělé inteligence nebo jiných digitálních technologií ke způsobení újmy jednak za již platného práva v Evropské unii, jednak dokument nahlíží na tuto problematiku perspektivně. Kolaříková a Horák poskytují souhrn výčtu doporučení pro právní úpravu, které obsahuje tato publikace, např., že by provozovatel UI měl nést objektivní odpovědnost nebo že by výrobce měl odpovídat za vady výrobku, i když vada nastala v důsledku změn provedených na technologii i po uvedení na trh. [75] Stejně tak je zveřejněna obdobná publikace *Comparative law study on civil liability for artificial intelligence*, která analyzuje druhy právní odpovědnosti v občanském právu a řeší konkrétní případy odpovědnosti. [76] Poukazuje i na právní úpravu řešení problematiky autonomních vozidel v USA.

6.2 Můžeme ovlivnit chování UI?

Myslím si, že tohle je poněkud zásadní otázka ve všech směrech a použití umělé inteligence, obzvlášť co se týče odpovědnosti. Domnívám se, že prvopočátek ovlivnění chování umělé inteligence je u jejích stvořitelů, tedy programátora či vývojáře. Ti představují vnější vlivy a mají největší předpoklady k tomu, jak se bude umělá inteligence chovat. Záleží, jaký systém UI vytváří a pro jaký účel (resp. obor zaměření – medicína, strojírenství apod.). Když už je systém UI vyvinut, je otázkou, jak moc je předvídatelný a transparentní pro své okolí. Pokud

budeme vycházet z kapitoly, ve které jsem vysvětlovala princip hlubokého učení, dospějeme k tomu, že v rámci tohoto typu učení je „mysl“ umělé inteligence tvořena umělou neuronovou sítí. Funguje na podobném principu jako lidská mysl. V psychologickém proudu 20. století – behaviorismu vzniká pojem „černá skříňka“ neboli *black box*. [77] Zde uvažujeme situaci, kdy existuje nějaký podnět vstupující do našeho vědomí (mysli), který subjektivně zpracujeme a výsledkem je nějaká reakce. Neznáme však chování a proces probíhající uvnitř této černé skříňky, tudíž známe jen vstupní a výstupní podmínky systému. Předpokládám, že podobně to může fungovat u umělé inteligence. V podstatě neumíme vysvětlit, jaké vnitřní procesy probíhají uvnitř samotného člověka, natož u UI. Pokud tedy nebudeme vědět a umět predikovat, proč se UI nějak rozhodne, nemůžeme být schopni ve velké míře předem ovlivnit výsledek jejího chování, zvlášť u autonomních systémů.

Vše se podle mě odvíjí od pokročilosti daného systému. Čím vyspělejší systém bude, tím hůř a méně se bude dát ovlivnit. Již v současné době s rychlým pokrokem a vývojem technologií je umělá inteligence mnohokrát chytřejší v určitých ohledech než člověk. Paradoxně ji člověk vytvořil, aby zastávala právě funkci „vyšší inteligence“, která má člověku pomoci řešit složité úlohy nebo procesy, místo které se může stát zbraň, a to doslova (např. autonomní zbraně). Ty jsou podle mě opravdu hroznou představou. Dost děsivou idejí mohou být autonomně řízené hypersonické zbraně. Nedávno provedlo Rusko úspěšný test hypersonické rakety Zirkon, přičemž je raketa při své obrovské rychlosti imunní vůči jakékoliv protiraketové obraně. [78] Už jen realita toho, že je taková mocná a nezastavitelná zbraň v rukou lidí, obzvlášť světových velmocí, natož myšlenka, kdyby byla v rukou nepředvídatelné umělé inteligence. Sice fiktivním případem, ale přesto vhodným zde zmínit, byl počítačový program *Skynet* z filmu *Terminátor*, kdy umělá inteligence vyhodnotila lidstvo jako hrozbu a pokusila se ho zničit atomovými zbraněmi. [79]

Domnívám se, že z výše zmíněných důvodů a příkladů by lidstvo zatím nemělo dopustit výrobu plně autonomních umělých systémů (obzvlášť zbraňových), nebo těch, které by mohly nějak ublížit lidem. Je potřeba udržet lidský faktor a dohled nad těmito stroji, aby se daly co nejvíce minimalizovat škody nebo katastrofální následky chování UI. Je to jeden z mála dalších důvodů nutné regulace umělé inteligence. Jedním z pilířů regulace a vůbec morálky je totiž její bezpečnost a předvídatelnost vůči společnosti. Měli bychom tak například předejít i politickému a armádnímu zneužití.

Vývoj umělé inteligence a pokrok je však nezastavitelný, proto na ni musíme nahlížet i z pozitivní stránky, jakými směry přispívá aktuálně do našeho života. Díky ní máme nové příležitosti, možnosti, vědecké poznání a naději, že dokážeme vytvořit něco nového, co může být fascinující, ale zároveň děsivé, neboť to může ohrozit naši bezpečnost.

PRAKTICKÁ ČÁST

7. METODOLOGIE

„Metodologii lze rozumět jednak nauku o vědeckých metodách, nebo v druhém významu soubor (systém) metod, které jsou používány v určitém odvětví lidské činnosti při dosahování určitých teoretických nebo praktických cílů.“ [80]

Pro humanitní vědy, konkrétně pro právo, je typickou metodologií jeho interpretace. Pod tímto pojmem rozumíme také slovní spojení „výklad textu“. Když obě slova spojíme, vytvoříme slovní spojení „interpretace práva“, tedy výklad právního textu nebo právní normy. Podle Martina Cahlíka může toto slovní spojení nabývat různých významů jako: *„zjišťování a pochopení funkce právního systému, zjišťování obsahu práva bez ohledu na pozitivní pravidla, zjišťování obsahu právních norem z jejich textu, zjišťování obsahu jiných zdrojů právních normativních pravidel např. smluv a závětí nebo výklad aktů aplikace práva apod.“* [81] Mou volbou definice bude zjišťování obsahu právních norem z jejich textu. Při interpretaci práva také existují určité metody, které rozlišujeme na základní a doplňkové (zvláštní). Výkladové metody dělíme na gramatickou, logickou a systematickou. [82] Přestože základní metody interpretace práva nějak rozlišujeme, myslím si, že pokud chceme právní text vyložit komplexně a správně, je potřeba použít všechny tři metody zároveň. Každá interpretace práva by měla mít nějakou funkci, za jakým účelem vlastně právo vykládáme. Já jsem se rozhodla pro funkci praktickou, přičemž je právo vyloženo, aby bylo následně aplikováno.

Společně s tím se dostáváme také k termínu „aplikace práva“, který je často zaměňován s interpretací práva. Termín „aplikace práva“ jsem použila v úvodu práce. Obecně tento pojem chápeme jako použití práva kýmkoliv na společenské vztahy, tedy také jako neautoritativní aplikaci práva. [83] Naproti tomu se pojem aplikace práva běžně definuje jako individuální právní akt prováděný orgány veřejné moci (např. soudem). Jde o autoritativní aplikaci práva, kdy při jejím postupu dochází k subsumpci skutkové podstaty, zjištění příslušné právní normy a následně vydání aktu aplikace práva. [84]

V případě interpretace a aplikace českých právních norem na umělou inteligenci se domnívám, že bude zapotřebí využití analogie v právu. [85] To v praxi znamená, že se určitá právní norma aplikuje na situaci, kdy tato situace upravena právem není. Zároveň tuto normu interpretujeme logickou metodou výkladu za použití *argumentum per analogiam*. Tuto metodu analogie však není možné použít v trestním právu, které bude také na konci řešení případu zmíněno.¹¹

Nyní přecházím k samotnému vysvětlení postupu mnou zvolené metody. Náplní praktické části práce bude vytvoření dvou modelových situací, ve kterých se bude vyskytovat umělá inteligence v určité podobě. V obou případech dojde k způsobení škody za použití prostředku

---

¹¹ Podle článku č. 39 ústavního zákona č. 2/1993 Sb. (Listina základních práv a svobod).

s umělou inteligencí. Prostřednictvím vhodně zvolených českých právních norem *de lege lata* i *de lege ferenda*, jejich interpretací a následnou aplikací (v širším slova smyslu) na danou situaci pomocí analogie v právu se pokusím poskytnout možné řešení daného právního případu. U obou případů předpokládám, že dochází k poškození třetí osoby. Po analýze případů vyvodím možné závěry, které jsou náplní pro tuto klíčovou problematiku práce.

7.1 Tvorba modelových situací

Následující modelové situace jsem vytvořila a zvolila, protože se domnívám, že by se právě takovéto případy mohly řešit i tady u nás v České republice, která není v oblasti vývoje umělé inteligence rozhodně pozadu. Mimo to jde u obou případů o aktuální témata z hlediska vývoje umělé inteligence.

1. Autonomní vozidlo úrovně automatizace č. 3¹², které ovládá i řidič, zavíní dopravní nehodu a způsobí majetkovou škodu třetí osobě.
2. Autonomní dron je užíván hasiči při požárním zásahu, přičemž má dron za úkol požár uhasit.¹³ Hasí ho tak, že oknem do bytu vypálí asi pět hasicích granátů, aby bylo pokryto celé ohnisko požáru. Bohužel se v bytě nachází i jeho majitel, kterého jeden z hasicích granátů zasáhne a způsobí tak škodu třetí osobě.

Úkolem je u obou případů na základě okolností a hypotéz určit odpovědnou osobu za způsobenou škodu umělou inteligencí.

7.2 Řešení případů

V této podkapitole uvedu kompletní rozbor prvního případu s autonomním vozidlem a jednodušší rozbor druhého případu s autonomním dronem z důvodu zatím ne tak používané technologie autonomních dronů pro komerční a civilní účely. Budu postupovat podle popsaného postupu metodiky práce.

Domnívám se, že během práce narazím na „mezery“ v českém právním řádu, neboť autonomní vozidla ani jejich provoz a s tím spojené následky v něm nejsou nijak definovány. Stejně tak to platí pro drony. Mimo později užitá analogie se podle mě nabízí dvě možnosti, jak právními normami český regulační rámec doplnit. Buď budou muset být současné právní předpisy (v případě autonomního vozidla související se silničním provozem) doplněny, popř. upraveny, nebo se vytvoří zcela nový zákon o autonomních vozidlech a dalších užívaných autonomních systémech. Konečné řešení podle mě stojí ale na regulačním rámci Evropské unie, které by mělo snad být vyřešeno během pár příštích let.

---

¹² Současně je podle dokumentu J3016 organizace SAE uznáván systém 6, resp. 5 úrovně automatizace vozidel.

¹³ Inspirace na řešení případu: LÉBLOVÁ, Kristýna. Zásah z ptací perspektivy. Podívejte se, jak první autonomní dron hasí požár. *Novinky.cz* [online]. [cit. 2021-12-21]. Dostupné z: <https://www.novinky.cz/internet-a-pc/clanek/zasah-z-ptaci-perspektivy-podivejte-se-jak-prvni-autonomni-dron-hasi-pozar-40374337>.

7.2.1 Autonomní vozidlo

Nejprve je nezbytné si definovat všechny úrovně automatizace vozidla, abychom se mohli orientovat ve funkcích jednotlivých úrovní, kterými disponuje autonomní vozidlo.

- „Úroveň 0 – manuální řízení – Řidič je trvale zodpovědný za řízení v podélném i příčném směru.
- Úroveň 1 – asistovaná jízda – Asistenční systém může převzít řízení vozidla v podélném nebo příčném směru. Řidič je jím podporován, zůstává však odpovědný za řízení a musí být připraven v případě potřeby okamžitě řízení převzít.
- Úroveň 2 – částečně automatizovaná jízda – Řidič může v některých případech předat systému nepřetržité řízení v podélném i příčném směru, avšak musí trvale sledovat jízdní situaci a v případě potřeby převzít řízení. Je tedy neustále odpovědný za řízení.
- Úroveň 3 – vysoce automatizovaná jízda – Řidič již nemusí trvale sledovat řízení vozidla a v podélném a příčném směru a může se věnovat jiným činnostem. Systém automaticky rozpozná hranici, kdy již provozní podmínky neodpovídají rozsahu jeho funkčnosti. V tomto případě vyzve automobil v dostatečném předstihu řidiče, aby převzal řízení vozidla.
- Úroveň 4 – zcela automatizovaná jízda – Systémy s funkčností úrovně 4 již nevyžadují žádnou podporu ze strany řidiče, jsou však omezeny pro určitou funkční oblast – například jízdu pro dálnici nebo v parkovací budově.
- Úroveň 5 – autonomní jízda – Vozidlo má kompletní kontrolu nad řízením v podélném i příčném směru. Systémy úrovně 5 nevyžadují v žádné situaci pomoc řidiče. Autonomní vozidla nemusejí být vybavena ani pedály, volantem a dalšími prvky pro manuální ovládání.”¹⁴

Začala bych se samotným problémem definice autonomního vozidla, která se v českém právním řádu momentálně nenachází. Mohla by být však určitá pasáž definice autonomního vozidla doplněna do § 2 písm. f) zákona č. 361/2000 Sb., zákon o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů, který zní: „vozidlo je motorové vozidlo, nemotorové vozidlo nebo tramvaj“. Doplnila bych jej navíc o: „nebo vozidlo vykazující známky autonomního řízení“. Jinou možností může být novela zákona č. 361/2000 Sb. z roku 2018, která navrhovala doplnit znění § 2 písm. d) o: „řidičem je také ten, kdo aktivuje vysoce nebo plně automatizovanou funkci řízení a používá ji pro řízení vozidla, i když vozidlo sám neřídí.“ [87] Takto by se daly do českého právního řádu pomalu zakomponovat i normy pro umělou inteligenci.

---

¹⁴ 6 úrovní automatizace řízení: Rozlučte se s pedály a volantem. *Elektrickévozy* [online]. 24. 11. 2018 [cit. 2021-12-23]. Dostupné z: <https://elektrickevozy.cz/clanky/6-urovni-automatizace-rizeni-rozlucte-se-s-pedaly-a-volantem>.

V našem 1. modelovém případě se stala autonehoda, kdy částečně autonomní vozidlo narazilo na křižovatce zezadu do dalšího vozidla a byla tak způsobena majetková škoda. Autonomní vozidlo má úroveň č. 3 – podmíněná automatizace, kdy jsou úkony prováděny UI systémem, přesto je ale pořád povinností řidiče v případě nutnosti převzít řízení vozidla. [86] Prvním krokem postupu řešení právní odpovědnosti je zjištění skutkového stavu a příčiny události, jelikož právě to je klíčem pro vyřešení takového případu. Neznáme však přesné okolnosti dopravní nehody, a proto se nabízí místo pro šetření.

Při řešení by bylo nutností nejprve získání svědectví účastníků nehody, dalším krokem by mělo být zajištění důkazů o parametrech dopravní infrastruktury v době autonehody. Parametry rozhodující pro situaci jsou například povrch vozovky, počasí, dopravní značení, provoz na vozovce, GPS a jiné další podmínky. Dále pak vypracování znaleckého posudku nehody a také zjištění technického stavu a způsobilosti vozidla dalším znaleckým posudkem. Pro vypracování takového znaleckého posudku bychom ovšem potřebovali soudního znalce, který by musel být zároveň expertem, nebo alespoň kvalifikovaným znalcem takovýchto vozidel s umělou inteligencí.

S tím souvisí i otázka, jak moc bylo vozidlo vybaveno bezpečnostními systémy a jakým způsobem reagovala umělá inteligence při řízení. Bylo vše během jízdy v pořádku, nebo nastaly nějaké nečekané komplikace? Pro začátek můžeme vycházet z úrovně automatizace vozidla tj. č. 3 – podmíněná automatizace. Samotné řízení i dopravní situaci sleduje automat UI. Řidič je však stále povinen dle předpisů a této úrovně sledovat dynamický vývoj dopravní situace a v případě potřeby zasáhnout do řízení.

Vzhledem k tomu, že výsledkem situace byla autonehoda, musíme začít analogicky pátrat po tom, zda řidič neporušil některou ze svých povinností, které jsou uvedeny v § 5 zákona č. 361/2000 Sb. Stěžejním je určitě § 5 odst. 1 písm. b) ve znění povinnosti řidiče: „*věnovat se plně řízení vozidla nebo jízdě na zvířeti a sledovat situaci v provozu na pozemních komunikacích.*“ Zde můžeme nalézt poněkud kontroverzi v tom, že autonomní vozidlo 3. úrovně samo řídí a sleduje dopravní situaci, a s tím zároveň to stejné má být bráno řidičem plně za jeho povinnost a zodpovědnost. S tím společně také zaznamenávám jako protichůdné § 5 odst. 1 písm. c) ve znění povinnosti řidiče: „*přizpůsobit jízdu technickým vlastnostem vozidla (...),*“ protože technické vlastnosti vozidla mají nasvědčovat tomu, že si s dopravní situací a řízením vozidlo samo víceméně částečně poradí.

Již zmiňovaná novela zákona¹⁵ také navrhovala nový § 5 odst. 4: „*řidič vozidla se smí během řízení vozidla pomocí vysoce automatizovaných nebo plně automatizovaných jízdních funkcí odvrátit od dění v provozu na pozemních komunikacích, má však povinnost okamžitě, nestanoví-li výrobce vozidla jinak, převzít řízení vozidla, pokud jej k tomu vysoce automatizovaný nebo plně automatizovaný systém vyzve nebo pokud rozpozná nebo na základě zjevných okolností musí rozpoznat, že již neexistují předpoklady pro využití vysoce nebo plně*

---

¹⁵ Novela zákona č. 361/2000 Sb. z roku 2018.

automatizovaných jízdních funkcí v souladu se stanoveným účelem.“ [87] Důležité je upozornit na slova obsažená v této právní normě, kterými jsou: „vysoce automatizovaných nebo plně automatizovaných jízdních funkcí,“ jelikož naše vozidlo je definováno pouze podmíněnou automatizací (úroveň č. 3), není tak řidiči umožněno odvrátit pozornost od provozu na vozovce.

V podkapitole 3.2.1. byla vymezena umělá inteligence podle OZ¹⁶ jako věc. Tomu by nasvědčovala i nová možná příčina způsobené dopravní nehody, kdy mohl selhat systém automatu a nevyzval tak řidiče k (úhybnému) manévru či reakci. Jsou celkem 3 možnosti úvah o odpovědnosti za způsobenou škodu:

První možnost úvahy je aplikace (resp. uvažování o aplikaci) § 2937 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, jinými slovy škoda způsobená věcí. Právní norma zní: „*způsobí-li škodu věc sama od sebe, nahradí škodu ten, kdo nad věcí měl mít dohled; nelze-li takovou osobu jinak určit, platí, že jí je vlastník věci. Kdo prokáže, že náležitý dohled nezanedbal, zproští se povinnosti k náhradě.*“ Norma by se na situaci dala použít, pokud by nehoda byla způsobena i systémem UI, jelikož byl řidič jako ten, kdo měl nad věcí dohled (i s určitým stupněm automatizace vozidla) a zanedbal ho. Druhá část normy ho zbavuje odpovědnosti, pokud by prokázal, že se pokusil autonomní vozidlo zastavit či u něj převzít kontrolu nad řízením. A pokud by se tak nestalo, co vedlo řidiče k tomu, že nepřevzal řízení, pokud viděl, že se schyluje k dopravní nehodě? Domnívám se, že se nabízí 3 možné teorie.

1. Řidič se spoléhal na to, že si autonomní vozidlo s provozem poradí a nebude potřeba jeho zásahu, z toho by vyplývala vědomá nedbalost řidiče (možné užití analogie v právu, kdybychom uvažovali, že autonomní dopravní prostředky jsou podobné „obyčejným“ dopravním prostředkům, co se právních předpisů týče).
2. Naproti tomu je zde možnost, že řidič nevěděl, že může porušit zákon, protože český právní řád neobsahuje právní předpisy výslovně vyjadřující manipulaci nebo řízení autonomních vozidel.
3. Třetí možností je to, že mohl být řidič třeba i pod vlivem návykových látek a z toho důvodu nepřevzít řízení a nezareagovat v průběhu schylování se k dopravní nehodě.

Druhou možností úvahy je další použitelná právní norma, které definuje škodu z dopravních prostředků, tedy § 2927 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku ve znění: „*kdo provozuje dopravu, nahradí škodu vyvolanou zvláštní povahou tohoto provozu (...).*“ Řidič je uživatelem i provozovatelem autonomního vozidla, tudíž by měl být povinen způsobenou škodu nahradit. Navíc by se zde „zvláštní povaha provozu“ dala chápat jako právě autonomie vozidla s automatizací úrovně č. 3, přestože to není tak doslova definováno.

Nicméně pořád je nutno myslet na to, že zaviněná dopravní nehoda nemusí být vinou řidiče, ale povahou a chyby automatizovaného výrobku. Proto je i třetí možností úvahy, kdy byla

---

¹⁶ Zkratka pro „občanský zákoník.“

škoda způsobená vadou výrobku podle § 2939 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku ve znění: „škodu způsobenou vadou movité věci určené k uvedení na trh jako výrobek za účelem prodeje, nájmu nebo jiného použití nahradí ten, kdo výrobek nebo jeho součást vyrobil, vytěžil, vypěstoval nebo jinak získal, a společně a nerozdílně s ním i ten, kdo výrobek nebo jeho část označil svým jménem, ochrannou známkou nebo jiným způsobem.“ Na základě této právní normy by tak nabývala odpovědnosti osoba zodpovídající za výrobu autonomního vozidla.

Napadá mě však hypotéza, co kdyby se stala vada výrobku v případě umělé inteligence již v jejím samotném vývoji? Byl by v takovém případě odpovědný vývojář nebo výrobce? Myslím si, že vývojář zastává post pod výrobcem, který by měl nést odpovědnost i za případnou chybu vývojáře, jelikož výrobce je ten, kdo schvaluje výrobek, jenž by měl být uveden na trh pod jeho jménem. Usuzuji však, že dle výše zmíněných platných právních předpisů, modelové situace dopravní nehody a teoretických okolností případu bych se osobně přikláběla k přisouzení odpovědnosti řidiči vozidla za způsobenou škodu z důvodu povahy a úrovně č. 3 automatizace vozidla.

Pokud by ale byla úroveň automatizace vyšší, tzn. 4 nebo 5 (vysoká nebo plná automatizace vozidla), kdy je vozidlo samo téměř plně schopno provozu všech funkcí (řízení, sledování dopravní situace i reakce na dynamickou situaci provozu) bez toho, aniž by velkou úlohu v provozu vozidla hrál řidič, posouzení odpovědnosti bych směřovala spíše k výrobcovi a usoudila bych tak příčinu dopravní nehody jako vadu výrobku. Řidič totiž nemá v takovém případě v podstatě vůbec kontrolu nad autonomním vozidlem.

Podle toho, co by se prokázalo jako příčina dopravní nehody a byla by prokázána vinna řidiči, by postupovalo i následné trestní řízení, jelikož byla způsobena jak majetková újma třetí osobě, tak možná i na jejím zdraví. Použita by mohla být právní norma v podobě § 148 o ublížení na zdraví z nedbalosti, zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Pokud by byl řidič pod vlivem návykových látek, požil by se k tomu § 274 o ohrožení pod vlivem návykové látky, zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Co se týče škody majetkové, musel by být nejprve použit § 228 odst. 1 o poškození cizí věci, zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku. Poté by byla stanovena výše škody podle § 137 zákona č. 40/2009 Sb., trestního zákoníku a na to navazující hranice výše škody podle § 138 obsaženého v TZ.¹⁷ Nicméně není pro mě namísto řešení této události z hlediska trestního práva, avšak alespoň výčet těchto použitelných právních norem by mohl být dostačující.

Před uzavřením tohoto případu bych se zde ještě ráda zamyslela lehce filozoficky nad problematikou toho, zda by správně měli být v současnosti na silnici pořád přítomni řidiči s vozidly nevykazujícími známky autonomie, řidiči s autonomními vozidly, nebo dokonce jen autonomní vozidla bez řidičů. Domnívám se, že by bylo lepší, kdyby se na silnicích pohybovala

---

¹⁷ Zkratka pro „trestní zákoník.“

autonomní vozidla. V rámci tohoto bych chtěla zmínit 3 body této myšlenky, a to především bezpečnost, pohodlnost řidiče a eticko-právní pohled.

Lidé jsou přirozeně podnikaví, vynalézaví a fascinovaní novými postupy výroby. Technologii autonomních vozidel vytváří hlavně s myšlenkou bezpečnosti provozu a lidí samotných. Je totiž pokroková a oproti lidem vylepšená. Dokáže vnímat současně několik vnějších vlivů a podnětů, které se na silnici dějí. Jenom když vezmeme v úvahu enormní počet dopravních nehod za rok po celém světě většinou z důvodu neobezřetnosti a neopatrnosti řidičů, lidé tak vkládají do umělé inteligence důvěru a naději ve zlepšení celkové jistoty a bezpečí pro zachování klidného provozu. Autonomní vozidla by měla být o mnoho bezpečnější a myslím si, že jejich zavedení by snížilo nebezpečí na silnicích. Měla by také zajistit jakousi pohodlnost řidičům, kteří by se nemuseli věnovat řízení a namísto toho se mohli věnovat svým pracovním či volnočasovým aktivitám během jízdy. To ovšem záleží na úrovni autonomie vozidla. Kdyby ovšem z hlediska eticko-právního došlo k nehodě zcela autonomních vozidel a případnému usmrcení osob, společnost by těžko potrestala stroj vykazující znaky silné umělé inteligence, potřebovala by opravdového viníka, pachatele tohoto činu. Tím ovšem umělá inteligence nyní být nemůže.

I přes to všechno se domnívám, že by provoz na silnicích měl být svěřen UI, protože je to daleko bezpečnější způsob dopravy v porovnání s lidským faktorem a riziky při řízení lidmi, jakými jsou nebezpečná a nepřiměřená rychlost, nepozornost řidičů během řízení a nepřizpůsobení řízení a stavu a povaze vozovky.

7.2.2 Autonomní dron

V právním případě spojeném s dronem to bude o něco komplikovanější už jenom z důvodu, že se pohybujeme ve vzdušném prostoru. Navíc v roce 2019 vydala Evropská unie 2 nařízení týkajících se provozu a výroby bezpilotních letounů, a to (EU) 2019/945 ze dne 12. 3. 2019 o bezpilotních systémech a o provozovateli bezpilotních systémů ze třetích zemí. [88] Druhým je pak (EU) 2019/947 ze dne 24. května 2019 o pravidlech a postupech pro provoz bezpilotních letadel. [89] Těmito novými nařízeními se musí řídit i Česká republika, jakožto člen EU. Možný provoz dronů a důsledky nařízení popisuje Úřad pro civilní letectví na svých webových stránkách. [90] Z nich také budu vycházet pro řešení právního případu.

V modelové situaci byla zmíněna autonomie dronu. To znamená, že dron umí létat zcela sám a není potřeba manuálního řízení dálkovým pilotem, přičemž podle ÚCL¹⁸ jsou autonomní drony povoleny jen ve „specifické“ kategorii provozu. [91] Mimo tuto specifickou kategorii je obecně zakázáno létání autonomních dronů na území Evropské unie, tím pádem i České republiky. [92] Není tak skoro možné, že by si civilisté létali s autonomními drony, jak by si zřejmě přáli. Proto můžeme uvažovat jen o případech, kdy je zatím autonomní dron používán státními složkami, jakými jsou třeba právě hasiči z našeho případu. Může padnout otázka, proč

---

¹⁸ Zkratka pro „Úřad pro civilní letectví“.

by nemohly a neměli být autonomní drony užívány lidmi, kteří nespádají do bezpečnostních složek nebo státních orgánů. Jelikož je dron autonomní a disponuje tak umělou inteligencí, mohl by být zneužit při teroristickém nebo jiném trestném činu a dalšímu podobnému nezákonnému zneužití, což by se v případě bezpečnostních složek státu nemělo stát.

V našem případě jde o speciální hasičský záchranářský autonomní dron, který detekuje požár v domě různými speciálními senzory např. pomocí infračervené kamery, na které lze pozorovat tepelnou stopu ohně a následně ho i hasí. Díky UI si umí dron vyhodnotit po jeho vypuštění, kde je jaké ohnisko požáru a sám si ho vyhledá. Vystoupá pak do požadované výšky (např. v horizontu okna) a vyhodnotí jeho rozsah, způsob zásahu a kolik hasicí látky je potřeba na uhašení požáru. Vyhodnotí také způsob vystřelení hasicí látky na místo požáru, kam vypálí určitý počet hasících granátů, které mají požár uhasit, a to vše ve velmi rychlém sledu. Následně poskytne tato data do centrálního systému, který dále navádí samotné hasiče k jejich zásahu. Dron disponující umělou inteligencí se z provedených zásahů učí i na další případy na základě strojového učení. Takovýto dron je vybaven různými speciálními senzory, které by měly správně včas detekovat i lidské tělo například pomocí termovize a předejít tak možným způsobeným újmám na zdraví člověka.

„Termovizní kamery fungují na principu zobrazení tepelného záření, které všechny objekty samy vyzařují. Jedná se o naprosto pasivní zobrazovací přístroje. Termovizní přístroje zobrazují tepelné rozdíly objektů. Při vyšších teplotách se vzhledem k rozdílné tepelné vodivosti pozorované objekty zobrazují ve vyšší kvalitě než při teplotách nižších, nebo třeba dešti, kdy se pozorované objekty ochlazují na stejnou teplotu, což ve výsledku vede k menšímu teplotnímu kontrastu, a tedy i nižší kvalitě a ostrosti obrazu. V tomto případě je termovize hasičským dronem používána na odhalení ohniska požáru a také na detekci osob v okolí dosahu kamery.“¹⁹

V naší 2. modelové situaci se stala nehoda zásahem hasicího granátu vystřeleným dronem do ohniska požáru. Dron při této operaci zasáhl i majitele bytu. Jak je ale možné, že se tak stalo? Nyní se přesuneme přímo k řešení případu. Můžeme postupovat dvěma směry úvah, jeden směřuje k odpovědnosti na straně uživatele dronu (hasiči) nebo ke straně výrobce či vývojáře dronu. Nejdříve si je potřeba uvědomit možné okolnosti incidentu.

Nejdříve musíme myslet na skutečnost, zda hasiči nezanedbali některé své povinnosti při zásahu, jelikož přesně nevíme, jak probíhala celá zásahová operace. Tyto povinnosti jsou upraveny zejména vyhláškou č. 247/2001 Sb., vyhláška Ministerstva vnitra o organizaci a činnosti jednotek požární ochrany. V § 13 je pojednáváno o průzkumu, který musí hasiči na místě provést a zajistit tak určité okolnosti. Na tento případ by se dal aplikovat konkrétně odst. 1 písm. a) tohoto paragrafu ve znění: *„cílem průzkumu na místě zásahu je zjistit a) zda jsou ohroženy osoby, zvířata nebo majetek.“* Otázkou je, zda by mohl v budoucnu autonomní

---

¹⁹ Jak funguje termovize? *Pumaknives* [online]. [cit. 2021-12-23]. Dostupné z: <https://www.pumaknives.cz/cs/content/33-jak-funguje-termovize>.

hasičský dron nahradit plnohodnotně povinnosti hasičů právě v podobě průzkumu místa zásahu. Současně tomu tak není a také je potřeba si uvědomit, že je Evropskou unií vyžadován neustálý lidský faktor a dohled nad autonomními inteligentními systémy. Pokud bychom ale uvažovali, že bylo potřeba v tomto případě akutně zasáhnout pro záchranu více lidských životů a neriskovat jejich bezpečnost ani po právní, ani po morální stránce, mohlo tak být pro hasiče nutností a lepší nepostupovat průzkumem obvyklými způsoby a ihned nasadit autonomní hasičský dron.

Během zásahu mohlo dojít kvůli rychlosti nasazení dronu k nevhodným podmínkám pro detekci senzorů, chyba mohla nastat při vyhodnocení UI dronu či jeho infračervené kamery snímající tepelnou stopu. Jelikož byly vypáleny do požáru v bytě hasičí granáty, tak mohly svým hašením požáru a zchlazením prostoru způsobit sníženou detekci infrakamery dronu. Odpovědnost tak můžeme hledat možná na straně uživatele (hasičů) kvůli potřebě urychleného nasazení.

Pokud také došlo ze strany hasičů během zásahu k úrazu nebo poškození na zdraví majitele, jsou jako státní orgán vázáni § 80 a § 82 zákona č. 133/1985 Sb., zákon České národní rady o požární ochraně. Podle § 80 řešícího odškodňování úrazů je stát povinen uhradit vzniklou škodu poškozenému (majiteli). Následně pak § 82 zavazuje stát nahradit majetkovou škodu fyzické osobě (majiteli), která vznikla během pomoci odstranění požáru. Nicméně se zde bavíme o ublížení na zdraví majitele bytu. Lidský život má vždy před majetkovou škodou přednost.

Druhá možnost určení odpovědnosti za způsobenou škodu autonomním dronem je na straně výrobce dronu. Jelikož je tento speciální dron výrobcem určen přímo pro takovéto extrémní použití, jako je hasičský zásah, musí k tomu být zákonitě přizpůsobený, otestovaný a schválený. Určitě se tak i stalo, avšak mohli bychom hledat i chybu na straně vývojového softwaru UI, který má rizika včas vyhodnotit a nehodám tak zabránit, neboť jsou přímo součástí zásahu. Program umělé inteligence by měl být totiž natolik propracovaný a sofistikovaný, že by se tohle nemělo stát. Příčinnou proto může být špatná povaha výrobku, na kterou by se vztahoval § 2939 odst. 1 o škodě způsobené vadou výrobku, zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, čímž by byla odpovědnost na straně výrobce.

Z důvodů výše zmíněných se domnívám, že by odpovědnost za škodu mohla být přisouzena výrobcí dronu. Myslím si totiž, že hasiči postupovali správně podle instrukcí k tomuto dronu a také by pravděpodobně nezanedbali žádnou ze svých povinností při zásahu. Zavádějící na tomto případě může být však fakt, zda opravdu nemůžeme brát za chybu hasičů průzkum terénu. Pokud by se tak nestalo a proběhlo šetření nehody a všech postupů, které by prokázalo, že ze strany hasičů nedošlo k žádnému zanedbání, byla by chyba v povaze výrobku. Můžeme tedy říct, že byla chyba pravděpodobně na straně výrobce z důvodu špatného naprogramování softwaru a jeho vyhodnocení dané situace umělou inteligencí.

ZÁVĚR

V úvodu práce jsem si vytyčila jako cíl shrnutí dosud řešených právních poznatků v oblasti umělé inteligence a také vyřešení 2 modelových situací pomocí současného českého práva, ve kterých jsem řešila odpovědnost za způsobenou škodu umělou inteligencí. Tohoto cíle jsem dosáhla, zjistila jsem, jaké má postavení umělá inteligence v oblasti práva, jak je to současně s legislativou nějakým způsobem upravující tuto oblast a že je současným tématem mezi právníky primárně řešení odpovědnosti za UI. Bohužel doposud nebyl stanoven žádný závazný právní rámec, kterým by se mohly členské státy EU, včetně nás, řídit. I přesto jsem se pomocí českých právních předpisů neregulujících umělou inteligenci pokusila vyřešit obě modelové situace. Myslím, že se mi to podařilo. V jednom případě byla odpovědnost za škodu nakonec přisouzena uživateli UI systému, v druhém byla přisouzena výrobci vzhledem k daným okolnostem a s řádným odůvodněním, jak jsem k tomuto závěru dospěla.

Pokud však zařadím své výsledky práce do kontextu teoretického, zjišťuji, že by mohla být v případě autonomního vozidla odpovědnost nespravedlivě přisouzena jeho uživateli při vědomí toho, že mohl jednat systém UI z vlastní rozvahy z důvodu špatného naprogramování, a tím pádem z dalšího samoučení UI. Domnívám se ale, že z hlediska současného právního řádu by tomu jinak možné nebylo, neboť v případě měl uživatel nad autonomním systémem jakýsi dohled (navíc, jak již bylo v teorii několikrát zmíněno, sama UI nemůže nést odpovědnost). V případě přisouzení odpovědnosti výrobci hasičského dronu by to také mohlo být možná nespravedlivé, jelikož výrobce dron vyrobil s dobrým úmyslem. Po hardwarové stránce dokonale, avšak po softwarové stránce UI již méně dokonale.

Jak v případě autonomního dronu, kde dle nového nařízení EU je uživatel povinen vykonat nejdříve odbornou zkoušku a před použitím dronu zkontrolovat jeho stav, tak by to mělo být i u autonomních vozidel. Řidiči neautonomních motorových vozidel jsou také povinni nejdříve vykonat odbornou zkoušku (praktické jízdy i teoretický test) ke získání řidičského oprávnění (řidičský průkaz) včetně zkoušky ze znalostí ovládání a údržby vozidla. [95] Myslím si, že takovéto požadavky by mohly být i na autonomní vozidla, která by byla u nás k dostání a nebyla vysoce či plně autonomní (v těchto případech už totiž řidič nemá kontrolu nad řízením), ale jen do stupně podmíněné automatizace. Z tohoto důvodu bych také navrhovala zvážit zavedení takových právních norem a povinností uchazečů o „řízení“ autonomních vozidel, aby mohla být tak zajištěna vyšší bezpečnost provozu.

Předpokládám, že pokud bych si jako modelové situace zvolila poněkud komplikovanější případy (např. plně autonomní systémy UI), mohlo by se stát, že by na ně žádné právní normy nebyly použitelné, ani na základě analogie v právu. To by ovšem bylo již zřejmě na posouzení odborníků a znalců práva, zejména těch, kteří se angažují v tomto pokrokovém právním směru. Sama tento nově vznikající směr obdivuji a ráda bych se do něj v budoucnu zapojila, přestože jsem zatím studentkou s ambicemi jít právo studovat a zajímat se o něj v plném rozsahu.

V rámci formulace další návaznosti této práce by se dalo určitě pokračovat v rozvedení evropské a později české legislativy, která by mohla být snad během nějaké doby schválena a vstoupit v účinnost. Současně s tím pak analýza nějakého konkrétního soudního řízení v České republice, které se může týkat například i zde řešených autonomních vozidel. Případ by se však již řešil a byl by rozebrán podle platného českého práva. Teoretická část práce obsahovala totiž i zmínku o stanovených cílech ČR pod křídly Národní AI strategie, podle které si chce nechat vypracovat několik analýz na řešení odpovědnosti UI. Podle mě jde o jeden z dalších dobrých kroků pro ČR, aby se přichystala jak na vývoj umělé inteligence po technologické stránce, tak po právní. I takovéto pokračování by mohla práce nabýt, např. jako rozbor splněných cílů či těch, co pořád čekají ve frontě na jejich uskutečnění.

Usuzuji, že na základě této práce by mohla být přínosem pro právo a právní vědu demonstrace nedostatečné nynější právní úpravy, kterou lze aplikovat na případy řešící umělou inteligenci. Do určité míry se dá užít ta současná, ale otázkou je, kdy nastane situace, že už nebude právní úprava na případ stačit. Z toho důvodu jsem se rozhodla udělat jeden z malých kroků a zformulovat e-mail jako výstup ze své práce směřovaný pro pana europoslance a právníka JUDr. Jiřího Pospíšila. [96] V podkapitole právního odvětví jsem totiž zmínila rozhovor, ve kterém byl pan Pospíšil dotazován od redakce EURACTIV.cz²⁰ na umělou inteligenci v trestním právu. Počáteční e-mail je k nahlédnutí v příloze práce. Naneštěstí mi zatím pan Pospíšil stále neodpověděl, tudíž by i samotné otázky položené v e-mailu mohly být předmětem řešení v rámci návaznosti na tuto práci v budoucnosti.

Výsledky této práce by tak mohly být nabídnuty zákonodárné moci, konkrétně Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky. Domnívám se totiž, že je důležité tuto problematiku včas mezi poslanci pořešit, abychom jako Česká republika byli připraveni na budoucí implementaci právních norem týkajících se umělé inteligence do českého právního řádu. Byť je předně ustanovení těchto závazných právních norem UI v rukou Evropské unie. Na druhou stranu bude lepší se dopředu připravit, abychom byli schopni v budoucnu vzniklé případy s umělou inteligencí (ať už se jedná o autonomní vozidla nebo jiné systémy) správně vyřešit a spravedlivě posoudit.

Na úplný závěr bych ráda zmínila Jakuba Nováka, studenta Právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně, který mi poskytl zajímavé informace z hlediska řešení a vyučování této problematiky na vysoké škole. Dozvěděla jsem se, že se oblasti umělé inteligence věnují na brněnské právnické fakultě celkem 3 pracoviště, a to zejména Ústav práva a technologií, Katedra právní teorie a Katedra ústavního práva a politologie. Myslím si, že se jedná o dobrý přístup a směr pro ambiciózní studenty, kteří by se tímto tématem chtěli dále zabývat a přispět tak do oblasti umělé inteligence a práva.

---

²⁰ Umělá inteligence může pomoci při pátrání po zločincích. Kritici však varují před rizikem zneužití. *Euractiv* [online]. 25. 6. 2020 [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://euractiv.cz/section/digitalni-agenda/news/umela-inteligence-muze-pomoci-pri-patrani-po-zlocincich-kritici-vsak-varuji-pred-rizikem-zneuzeni/>.

SEZNAM ZKRATEK

- EU Evropská unie
- OZ Občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.)
- TZ Trestní zákoník (zákon č. 40/2009 Sb.)
- UI Umělá inteligence
- ÚCL Úřad pro civilní letectví

BIBLIOGRAFICKÉ ZÁZNAMY

- [1] Umělá inteligence. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2021-11-09]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Um%C4%9B1%C3%A1_inteligence.
- [2] Co je umělá inteligence a jak ji využíváme? *Zpravodajství: Evropský parlament* [online]. 2020 [cit. 2021-11-09]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20200827STO85804/umela-inteligence-definice-a-vyuziti>.
- [3] Kognitivní funkce: Jak je můžete posilovat? *Fitcann* [online]. [cit. 2021-11-09]. Dostupné z: <https://www.fitcann.cz/blog/posileni-kognitivnich-funkci/>.
- [4] BOUTALL, Sara. UMĚLÁ INTELIGENCE A PŘÍLEŽITOSTI V ČESKÉ REPUBLICE: Umělá inteligence v praxi. *Microsoft* [online]. 2019 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: https://news.microsoft.com/wp-content/uploads/prod/sites/52/2019/11/MS-AI-a-p%C5%99%C3%ADle%C5%BEitosti_Aspen_Studie.pdf.
- [5] Co je umělá inteligence a jak ji využíváme?: Typy umělé inteligence. *Zpravodajství Evropský parlament* [online]. 2020 [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.europarl.europa.eu/news/cs/headlines/society/20200827STO85804/umela-inteligence-definice-a-vyuziti>.
- [6] Co je chatbot? S chatboty můžete dělat vše. *Chatcompose* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.chatcompose.com/cs/chatbot.html>.
- [7] RADOVÁ, Vlasta. *Rozpoznávání lidí podle obličeje, oční duhovky a sítnice* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: http://www.kky.zcu.cz/uploads/courses/bbs/BBS_5_oblicej.pdf.
Západočeská univerzita v Plzni, Katedra kybernetiky.
- [8] 13 nejlepších filmů s roboty? Zeptali jsme se odborníka na robotiku. *Fanzine.cz* [online]. 19. 3. 2018 [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: <https://www.fanzine.cz/13-nejlepsich-filmu-s-roboty-zeptali-jsme-se-odbornika-na-robotiku>.
- [9] Jaký je rozdíl mezi robotikou a umělou inteligencí (AI)? *Elektroprůmysl.cz* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.elektroprumysl.cz/automatizace/jaky-je-rozdil-mezi-robotikou-a-umelou-inteligenci-ai>.
- [10] Čapkovo slovo robot se objevilo přesně před 100 lety. Ve hře R. U. R. nastudované ochotníky. *Lidovky.cz* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/relax/zajimavosti/capkovo-slovo-robot-se-objevilo-presne-pred-100-lety-ve-hre-r-u-r-nastudovane-ochotniky-z-hradce-kra.A210101_121411_In-zajimavosti_lihem.
- [11] Asimov: Dílo. *Wikipedie* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Isaac_Asimov#D%C3%ADlo.
- [12] LOHNICKÝ, Petr. Ochrání nás zákony robotiky? *MUNI FI* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.fi.muni.cz/usr/jkucera/pv109/2000/xlohnick.htm>.

- [13] Hra na honěnou. *Wikipedie* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Hra_na_hon%C4%9Bnou.
- [14] HLAVÁČ, Václav. *Úvod do robotiky: Tři robotické zákony* [online]. [cit. 2021-11-18]. Dostupné z: <http://people.ciirc.cvut.cz/~hlavac/TeachPresCz/51Robotika/01UvodRobotika.pdf>. Fakulta elektrotechnická ČVUT v Praze, Katedra kybernetiky.
- [15] KRATOCHVÍL, Martin, ed. Robot je nebezpečnější zbraň než atomová bomba. Už zřejmě i zabíjel. *Deník.cz* [online]. 18. 10. 2021 [cit. 2021-11-18]. Dostupné z: <https://www.denik.cz/veda-a-technika/armada-boj-robot-zabijeni-20221015.html>.
- [16] Já, robot (kniha). *Wikipedie* [online]. [cit. 2021-11-18]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1,_robot_\(kniha\)](https://cs.wikipedia.org/wiki/J%C3%A1,_robot_(kniha)).
- [17] Jak definovat umělou inteligenci?: Klíčové pojmy. *Elements of AI* [online]. [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: <https://course.elementsofai.com/cs/1/1>.
- [18] BENČÍKOVÁ, Daniela. *Úskalí Asimových zákonů robotiky: Asimovův přínos k umělé inteligenci* [online]. Liberec, 2020 [cit. 2021-11-19]. Dostupné z: https://dspace.tul.cz/bitstream/handle/15240/157914/BP_Bencikova.pdf?sequence=1&isAlloved=y. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce Mgr. Vít Bartoš, Ph.D.
- [19] Co je strojové učení a jak souvisí s umělou inteligencí?: Co je strojové učení (Machine Learning)? *Rascasone* [online]. [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.rascasone.com/cs/blog/strojove-uceni-ml-metody-klasifikace#co-je-strojove-uceni-uceni-machine-learning>.
- [20] Co je strojové učení a jak souvisí s umělou inteligencí?: Klasifikace úloh strojového učení. *Rascasone* [online]. [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.rascasone.com/cs/blog/strojove-uceni-ml-metody-klasifikace#jak-funguje-machine-learning-ml>.
- [21] BOUTALL, Sara. *UMĚLÁ INTELIGENCE A PŘÍLEŽITOSTI V ČESKÉ REPUBLICĚ: Umělá inteligence v praxi: Proč je AI důležitá a co to AI vůbec je?* [online]. 2019 [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: https://news.microsoft.com/wp-content/uploads/prod/sites/52/2019/11/MS-AI-a-p%C5%99%C3%ADle%C5%BEitosti_Aspen_Studie.pdf.
- [22] Deep Learning: Deep learning vs. machine learning. *IBM* [online]. 2020 [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.ibm.com/cloud/learn/deep-learning>.
- [23] AI vs. Machine Learning vs. Deep Learning vs. Neural Networks: What's the Difference?: What is a neural network? *IBM* [online]. 2020 [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://www.ibm.com/cloud/blog/ai-vs-machine-learning-vs-deep-learning-vs-neural-networks>.
- [24] Základy neuronových sítí: Neuron, buněčná těla a signály. *Elements of AI* [online]. [cit. 2021-11-20]. Dostupné z: <https://course.elementsofai.com/cs/5/1>.

- [25] HORECKÝ, Jan a kolektiv. Normy, společnost a stát. *Společenské vědy pro střední školy*. Brno: Didaktis, 2011, s. 12. ISBN 978-80-7358-163-3.
- [26] HORECKÝ, Jan a kolektiv. Prameny práva a právní normy. *Společenské vědy pro střední školy*. Brno: Didaktis, 2011, s. 16. ISBN 978-80-7358-163-3.
- [27] Právní subjektivita. *Epravo.cz* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://www.epravo.cz/top/clanky/pravni-subjektivita-13955.html>.
- [28] Právnícká osoba. *AZlegal: Advokátní kancelář* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://azlegal.cz/pravni-slovník/pravnicka-osoba/>.
- [29] Umělá inteligence jako třetí subjekt práva?: Umělá inteligence jako fyzická osoba. *Právní prostor* [online]. 11. 9. 2019 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/umela-inteligence-jako-treti-subjekt-prava>.
- [30] KOLAŘÍKOVÁ, Linda a Filip HORÁK. Praktické aspekty případné právní osobnosti AI. Umělá inteligence & právo. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 24. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-783-9.
- [31] První robot v dějinách lidstva získal občanství. *National Geographic Česko* [online]. 30. 10. 2017 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.national-geographic.cz/clanky/prvni-robot-v-dejinach-lidstva-ziskal-obcanska-prava-20171030.html>.
- [32] Stav lidských práv v Saúdské Arábii v roce 2020. *Amnesty international* [online]. [cit. 2021-11-15]. Dostupné z: <https://www.amnesty.cz/zprava/5076/stav-lidskych-prav-v-saudske-arabii-v-roce-2020>.
- [33] Úpravy v NOZ: Obecně o soukromém právu. Nový občanský zákoník [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <http://obcanskyzakonik.justice.cz/index.php/obecna-cast/predmet-upravy>.
- [34] Právní odvětví. *Iuridictum: Encyklopedie o právu* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: https://iuridictum.pecina.cz/w/Pr%C3%A1vn%C3%AD_odv%C4%9Btv%C3%AD.
- [35] Autorské právo. *Advocate.cz: JUDr. Irena Holcová* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://www.advocate.cz/cz/autorske-pravo>.
- [36] Duševní vlastnictví. *Wikipedie* [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z: https://cs.wikipedia.org/wiki/Du%C5%A1evn%C3%AD_vlastnictv%C3%AD.
- [37] Chinese court rules AI-written article is protected by copyright. *VentureBeat* [online]. 10 January 2020 [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://venturebeat.com/2020/01/10/chinese-court-rules-ai-written-article-is-protected-by-copyright/>.
- [38] KOLAŘÍKOVÁ, Linda a Filip HORÁK. *Umělá inteligence & právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 66. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-783-9.

[39] Trestně právní a správní zodpovědnost. *Hasičský záchranný sbor* [online]. [cit. 2021-12-01]. Dostupné z:

<https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&cad=rja&uact=8&ved=2ahUKEwjIrPaA1PT0AhVqgP0HHUEXCEIQFnoECAQQAQ&url=http%3A%2F%2Fwww.hzscr.cz%2Fsoubor%2Ftrestne-pravni-a-spravni-zodpovednost-pdf.aspx&usg=AOvVaw2AkHg-UvAHw5EtfFsFRKZy>.

[40] Umělá inteligence může pomoci při pátrání po zločincích. Kritici však varují před rizikem zneužití. *Euractiv* [online]. 25. 6. 2020 [cit. 2021-12-11]. Dostupné z:

<https://euractiv.cz/section/digitalni-agenda/news/umela-inteligence-muze-pomoci-pri-patrani-po-zlocincich-kritici-vsak-varuji-pred-rizikem-zneuzeni/>.

[41] Všeobecná deklarace lidských práv. *OSN* [online]. [cit. 2021-12-11]. Dostupné z:

<https://www.osn.cz/wp-content/uploads/vseobecna-deklarace-lidskych-prav.pdf>.

[42] AI policy initiatives (2016-2020). *European Union Agency for Fundamental Rights*

[online]. [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <https://fra.europa.eu/en/project/2018/artificial-intelligence-big-data-and-fundamental-rights/ai-policy-initiatives>.

[43] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 obsahující doporučení Komisi o občanskoprávních pravidlech pro robotiku. *Evropský parlament* [online]. 16. února 2017 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0051_CS.html#def_1_1.

[44] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 obsahující doporučení Komisi o občanskoprávních pravidlech pro robotiku: Obecné principy rozvoje robotiky a umělé inteligence pro civilní účely, odst. č. 3. *Evropský parlament* [online]. 16. února 2017 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0051_CS.html#def_1_1.

[45] Vzpouora strojů. *Wikipedie* [online]. [cit. 2021-12-03]. Dostupné z:

https://cs.wikipedia.org/wiki/Vzpouora_stroj%C5%AF.

[46] Zbývá lidstvu posledních 100 let? Hrozí vzpoura robotů. *Aktuálně.cz* [online]. 25. 4. 2013 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z: <https://magazin.aktualne.cz/zbyva-lidstvu-poslednich-100-let-hrozi-vzpouora-robotu/r~i:article:777938/>.

[47] Evropský parlament otevírá cestu unijní regulaci umělé inteligence. *Právní prostor* [online]. 29. 11. 2017 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z:

<https://www.pravniprostor.cz/clanky/pravo-it/evropsky-parlament-otevira-cestu-unijni-regulaci-umele-inteligence>.

[48] EU Declaration on Cooperation on Artificial Intelligence. *European Union* [online]. 10 April 2018 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z:

<https://ec.europa.eu/jrc/communities/en/node/1286/document/eu-declaration-cooperation-artificial-intelligence>.

[49] Cost of non-Europe in robotics and artificial intelligence. *European Parliament* [online]. 12 June 2019 [cit. 2021-12-03]. Dostupné z:

[https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU\(2019\)631752](https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/EPRS_STU(2019)631752).

[50] *Cost of non-Europe in robotics and artificial intelligence* [online]. 2019, s. 60 [cit. 2021-12-04]. ISBN 978-92-846-5184-9. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631752/EPRS_STU\(2019\)631752_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631752/EPRS_STU(2019)631752_EN.pdf).

[51] *Cost of non-Europe in robotics and artificial intelligence* [online]. 2019, s. 61 [cit. 2021-12-04]. ISBN 978-92-846-5184-9. Dostupné z: [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631752/EPRS_STU\(2019\)631752_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/STUD/2019/631752/EPRS_STU(2019)631752_EN.pdf).

[52] OPEN LETTER TO THE EUROPEAN COMMISSION ARTIFICIAL INTELLIGENCE AND ROBOTICS. Robotics-openletter.eu [online]. [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: <http://www.robotics-openletter.eu/>.

[53] Usnesení Evropského parlamentu ze dne 16. února 2017 obsahující doporučení Komisi o občanskoprávních pravidlech pro robotiku: Odpovědnost, odst. č. 59, f). *Evropský parlament* [online]. 16. února 2017 [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2017-0051_CS.html.

[54] KOLAŘÍKOVÁ, Linda a Filip HORÁK. *Umělá inteligence & právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 44. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-783-9.

[55] Bílá kniha o umělé inteligenci. *Digi Koalice* [online]. [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://digikoalice.cz/bila-kniha-o-umele-inteligenci/>.

[56] *BÍLÁ KNIHA o umělé inteligenci - evropský přístup k excelenci a důvěře* [online]. Brusel, 2020 [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/commission-white-paper-artificial-intelligence-feb2020_cs.pdf.

[57] Umělá inteligence: Návrh nařízení pro umělou inteligenci (AI Akt). *Vláda České republiky* [online]. 6. 12. 2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: [https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/umela-inteligence/umela-inteligence-umela-inteligence-192765/#N%C3%A1vrh%20na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD%20pro%20um%C4%9Blo%20inteligenci%20\(AI%20Akt\)](https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/umela-inteligence/umela-inteligence-umela-inteligence-192765/#N%C3%A1vrh%20na%C5%99%C3%ADzen%C3%AD%20pro%20um%C4%9Blo%20inteligenci%20(AI%20Akt)).

[58] Umělá inteligence jako riziko. Evropská komise představila, jak chce regulovat AI. *Lupa.cz* [online]. 21. 4. 2021 [cit. 2021-12-10]. Dostupné z: <https://www.lupa.cz/aktuality/umela-inteligence-jako-riziko-evropska-komise-predstavila-jak-chce-regulovat-ai/>.

[59] Analýza právně-etických aspektů rozvoje umělé inteligence a jejích aplikací v ČR. *Vláda.cz* [online]. 10. prosince 2018 [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/aktualne/AI-pravne-eticka-zprava-2018_final.pdf.

- [60] Jaký je potenciál umělé inteligence v České republice? *Vláda České republiky* [online]. 17. 12. 2018 [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://www.vlada.cz/cz/evropske-zalezitosti/aktualne/jaky-je-potencial-umele-inteligence-v-ceske-republice--170808/>.
- [61] KOLAŘÍKOVÁ, Linda a Filip HORÁK. *Umělá inteligence & právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 46. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-783-9.
- [62] Národní strategie umělé inteligence v České republice. *Vláda České republiky* [online]. 2019 [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: https://www.vlada.cz/assets/evropske-zalezitosti/umela-inteligence/NAIS_kveten_2019.pdf.
- [63] Umělá inteligence v justici: Nejvyšší prioritou je ochrana práv jednotlivce. *Advokátní deník* [online]. 6. 10. 2021 [cit. 2021-12-04]. Dostupné z: <https://advokatnidenik.cz/2021/10/06/umela-inteligence-v-justici-nejvyssi-prioritou-je-ochrana-prav-jednotlivce/>.
- [64] Co považuje GDPR za osobní údaje. *GDPR.cz: Obecné nařízení pro ochranu osobních údajů prakticky* [online]. [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/gdpr/osobni-udaje/>.
- [65] Co je GDPR. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online]. [cit. 2021-12-21]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/gdpr/clanek/co-je-gdpr.aspx>.
- [66] Jaká práva dává GDPR nám jako občanům. *GDPR.cz: Obecné nařízení o ochraně osobních údajů prakticky* [online]. [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/gdpr/prava/>.
- [67] KOLAŘÍKOVÁ, Linda a Filip HORÁK. *Ochrana soukromí: Principy. Umělá inteligence & právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 76. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-783-9.
- [68] Jak Google využívá soubory cookie? *Google Ochrana soukromí a smluvní podmínky* [online]. [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://policies.google.com/technologies/cookies?hl=cs>.
- [69] Narazí umělá inteligence u nařízení GDPR? *GDPR.cz: Obecné nařízení o ochraně osobních údajů prakticky* [online]. [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/blog/umela-inteligence/>.
- [70] Profilování a automatizované rozhodování. *GDPR.cz: Obecné nařízení o ochraně osobních údajů prakticky* [online]. [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/blog/profilovani/>.
- [71] EPrivacy. *GDPR.cz: Obecné nařízení o ochraně osobních údajů prakticky* [online]. [cit. 2021-12-11]. Dostupné z: <https://www.gdpr.cz/gdpr/heslo/eprivacy/>.
- [72] Právní odpovědnost: Předpoklady (prvky) právní odpovědnosti. *Iurium Wiki* [online]. [cit. 2021-12-15]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/Pr%C3%A1vn%C3%AD_odpov%C4%9Bdnost#P.C5.99edpoklady_.28prvky.29_pr.C3.A1vn.C3.AD_odpov.C4.9Bdnosti.

[73] Právní odpovědnost: Druhy právní odpovědnosti. *Iurium Wiki* [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: https://wiki.iurium.cz/w/Pr%C3%A1vn%C3%AD_odpov%C4%9Bdnost#Druhy_pr.C3.A1vn.C3.AD_odpov.C4.9Bdnosti.

[74] Liability for artificial intelligence and other emerging digital technologies. *Publications Office of the European Union* [online]. 27. 11. 2019 [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/1c5e30be-1197-11ea-8c1f-01aa75ed71a1/language-en#>.

[75] KOLAŘÍKOVÁ, Linda a Filip HORÁK. Odpovědnost za AI dle Evropské komise. *Umělá inteligence & právo*. Praha: Wolters Kluwer, 2020, s. 143. Právní monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-783-9.

[76] Comparative law study on civil liability for artificial intelligence. *Publications Office of the European Union* [online]. 5. 7. 2021 [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/8a32ccc3-0f83-11ec-9151-01aa75ed71a1/language-en/format-PDF/source-search>.

[77] Úvod do behaviorismu. *ABZ slovník cizích slov* [online]. [cit. 2021-12-17]. Dostupné z: <https://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/uvod-do-behaviorismu>.

[78] Ruská armáda provedla nový úspěšný test hypersonické rakety Zirkon. Video. *Sputnik: Česká republika* [online]. 16. 12. 2021 [cit. 2021-12-17]. Dostupné z: <https://cz.sputniknews.com/20211216/ruska-armada-provedla-novy-uspesny-test-hypersonicke-rakety-zirkon-video-16880183.html>.

[79] Skynet. *Wikipedie: Otevřená encyklopedie* [online]. [cit. 2021-12-17]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/Skynet>.

[80] GERLOCH, Aleš, Jan TRYZNA a Jan WINTR. Metodologie interpretace práva a právní jistota. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2012, s. 9.

[81] CAHLÍK, Martin. *Interpretace práva* [online]. Brno, 2014 [cit. 2021-12-14]. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/xpc10/Diplomova_prace.pdf. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra teorie práva.

[82] GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 5. upr. vyd. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2009, s. 132–136. Právnické učebnice (Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk). ISBN 978-80-7380-233-2.

[83] VEČEŘA, Miloš. Aplikace práva. *Informační systém Masarykovy univerzity* [online]. [cit. 2021-12-17]. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/law/podzim2021/BEP101Zk/um/Z-5.Aplikace_prava_pro_PN.pdf.

[84] GERLOCH, Aleš. *Teorie práva*. 4. upravené vydání. Plzeň, Aleš Čeněk, 2007, s. 344. ISBN 978-80-7380-023-9.

[85] KNAPP, Viktor. *Teorie práva*. Vyd. 1., 3. dot. Praha: C.H. Beck, 1995, s. 172–173. Beckovy právnické učebnice. ISBN 80-7179-028-1.

[86] Kdy budeme jezdit v autonomních vozech? Zeptali jsme se ministerstva dopravy: Mezinárodně uznávaný žebříček stupňů autonomie od SAE International v překladu českého ministerstva dopravy. *Živě.cz* [online]. 8. září 2019 [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: https://www.zive.cz/Client.Gallery/show.aspx?id_file=272250092&article=200054.

[87] Mezi poslance míří první zákon, který řeší provoz samořiditelných aut. *Zdopravy.cz* [online]. 31. května 2018 [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://zdopravy.cz/mezi-poslance-miri-prvni-zakon-ktery-resi-provoz-samoriditelnych-aut-12269/>.

[88] Nařízení Komise v přenesené pravomoci (EU) 2019/945 ze dne 12. března 2019 o bezpilotních systémech a o provozovateli bezpilotních systémů ze třetích zemí. *EUR-lex* [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX:32019R0945>.

[89] Prováděcí nařízení Komise (EU) 2019/947 ze dne 24. května 2019 o pravidlech a postupech pro provoz bezpilotních letadel (Text s významem pro EHP.). *EUR-lex* [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/CS/TXT/?uri=CELEX%3A32019R0947>.

[90] FAQ – často kladené dotazy. *Úřad pro civilní letectví* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://www.caa.cz/provoz/bezpilotni-letadla/faq-casto-kladene-dotazy/>.

[91] Existuje zcela autonomní dron? Poznejte 5 stupňů letecké autonomie. *Dronpro* [online]. [cit. 2021-12-16]. Dostupné z: <https://dronpro.cz/existuje-zcela-autonomni-dron-poznejte-5-stupnu-letecke-autonomie#level-4-vysoky-stupen-automatizace>.

[92] JADRNÝ, Petr. Dron v Libyi zaútočil v autonomním režimu na člověka. „Je to poprvé v historii,“ uvádí zpráva OSN. *IROZHLAS* [online]. [cit. 2021-12-21]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/veda-technologie/technologie/dron-libye-haftar-autonomni-utok_2106060652_pj.

[93] FAQ – často kladené dotazy: Jaké jsou mé povinnosti coby provozovatele dronu ve „specifické“ kategorii provozu? *Úřad pro civilní letectví* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://www.caa.cz/provoz/bezpilotni-letadla/faq-casto-kladene-dotazy/>.

[94] FAQ – často kladené dotazy: Jaké jsou mé povinnosti coby dálkově řídicího pilota ve „specifické“ kategorii provozu? *Úřad pro civilní letectví* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://www.caa.cz/provoz/bezpilotni-letadla/faq-casto-kladene-dotazy/>.

[95] Záruční doba podle občanského zákoníku. *AZlegal: Advokátní kancelář* [online]. [cit. 2021-12-19]. Dostupné z: <https://azlegal.cz/zarucni-doba-podle-obcanskeho-zakoniku/>.

[96] Autoškola: Získání řidičského oprávnění. *Wikipedie* [online]. [cit. 2021-12-20]. Dostupné z: [https://cs.wikipedia.org/wiki/Auto%C5%A1kola#Z%C3%ADsk%C3%ADn%C3%AD_%C5%99idi%C4%8Dsk%C3%A9ho_opr%C3%A1vn%C4%9Bn%C3%AD](https://cs.wikipedia.org/wiki/Auto%C5%A1kola#Z%C3%ADsk%C3%A1n%C3%AD_%C5%99idi%C4%8Dsk%C3%A9ho_opr%C3%A1vn%C4%9Bn%C3%AD).

[97] JUDr. Jiří Pospíšil. *TOP 09* [online]. [cit. 2021-11-29]. Dostupné z: <https://www.top09.cz/kdo-jsme/osobnosti/judr-jiri-pospisl-15862.html>.

PŘÍLOHA 1: ZNĚNÍ E-MAILU

Adresát: Jiri.Pospisil@top09.cz

Předmět: Umělá inteligence z hlediska legislativy – dotaz Valerie Žídková

Zpráva:

Vážený pane Pospíšile,

jsem studentkou 3. ročníku Gymnázia T. G. Masaryka v Zastávce u Brna a ve své Středoškolské odborné činnosti se zabývám problematikou týkající se současné legislativy upravující umělou inteligenci a její odpovědnost. Svou práci Vám zasílám k případnému nahlédnutí v příloze.

Dle svého průzkumu se domnívám, že je současná česká právní úprava na toto téma nedostatečná a není připravena na nadcházející dobu například autonomních vozidel či jiných projevů umělé inteligence.

Obracím se na Vás z důvodu Vaší právní odbornosti a také pro Váš významný podíl v Evropském parlamentu. Kromě toho Vás již déle obdivuji a sleduji Vaše příspěvky na Twitteru. Nedávno jsem narazila na článek o této právní problematice, v němž se psalo o debatě výboru JURI, které jste se zúčastnil v minulém roce (<https://euractiv.cz/section/digitalni-agenda/news/umela-inteligence-muze-pomoci-pri-patrani-po-zlocincich-kritici-vsak-varuji-pred-rizikem-zneuziti/>).

Zajímalo by mě, zda momentálně probíhá v Evropském parlamentu debata na téma právo umělé inteligence a zda se v nejbližší době plánuje vydání nějakých nových doporučení, nařízení či dokonce již právně závazných opatření, která by musela být implementována do našeho českého právního řádu?

Ráda bych se Vás také zeptala na to, v jak velké míře se domníváte, že jsou současně ve světě porušována lidská práva umělou inteligencí? A jak případně tomuto problému čelit?

Moc Vám děkuji za Váš drahocenný čas, případné zhlédnutí mé práce a poskytnuté odpovědi.

S úctou,

Valerie Žídková